

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

**BAKALÁŘSKÁ PRÁCE**

Plzeň 2023

Kateřina Sikorová

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

**BAKALÁŘSKÁ PRÁCE**

*Veřejný prostor*

Předkládá: Kateřina Sikorová

Vedoucí bakalářské práce: JUDr, Tomáš Louda, CSc.

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2022/2023

# ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Kateřina SIKOROVÁ**  
Osobní číslo: **R20B0124P**  
Studijní program: **B0421A220009 Právní specializace**  
Téma práce: **Veřejný prostor**  
Zadávací katedra: **Katedra veřejné správy**

## Zásady pro vypracování

1. Úvod
  2. Veřejný prostor
  3. Venkov
  4. Venkovská obec
  5. Obyvatelstvo
  6. Veřejný prostor v obci
  7. Obec Zbůch
  8. Vlastní výzkum
  9. Závěr
-

Rozsah bakalářské práce:  
Rozsah grafických prací:  
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

GEHL, Jan. Život mezi budovami: užívání veřejných prostranství. Brno: Nadace Partnerství, 2000. ISBN 80-85834-79-0.

ČABLOVÁ, Markéta. Prostory: průvodce tvorbou a obnovou veřejných prostranství. Brno: Partnerství, 2013. ISBN 978-80-904918-6-1

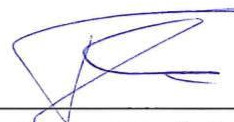
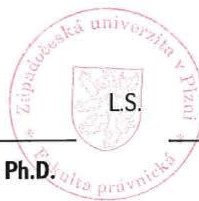
KALNÝ, Miroslav. Soukromý zájem ve veřejném prostoru. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017. ISBN 978-80-261-0707-1

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Tomáš Louda, CSc.**  
Katedra veřejné správy

Datum zadání bakalářské práce: **31. března 2022**  
Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2023**



**JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.**  
děkan



**JUDr. Tomáš Louda, CSc.**  
vedoucí katedry

V Plzni dne 31. srpna 2022

## **Prohlášení**

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Veřejný prostor“ zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svoji práci čerpala způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

V Plzni, dne .....

.....

Kateřina Sikorová

## **Poděkování**

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucímu bakalářské práce JUDr. Tomáši Loudovi, CSc., za odborné vedení a přínosné rady, které mně poskytl při zpracovávání této práce.

## **Anotace**

Bakalářská práce se zabývá veřejným prostorem, konkrétně veřejným prostorem v kontextu obce. Teoretická část je zaměřena na veřejný prostor v obecném pojetí, následně na pojmy venkov, obec a obyvatelstvo. Poslední kapitola teoretické části se věnuje veřejnému prostoru v obcích. Praktická část je následně zaměřena na veřejný prostor v konkrétní obci Zbůch, kde se pomocí dotazníkového šetření snažím zjistit, jak je veřejný prostor v obci využíván a jaké jsou názory obyvatel na jeho stav a případné změny.

## **Abstract**

The bachelor thesis deals with public space, specifically public space in the context of the village. The theoretical part is focused on public space in a general sense, followed by the terms countryside, village and population. The last chapter of the theoretical part is devoted to public space in village. The practical part is focused to a public space in a particular village of Zbůch, where I am using a questionnaire to find out how the public space in the village in used and what are the residents' opinions on his condition and possible changes.

## **Klíčová slova**

Veřejný prostor, veřejná prostranství, obec, venkov

## **Keywords**

Public space, open space, village, countryside

# Obsah

ÚVOD .....	10
1. VEŘEJNÝ PROSTOR .....	11
1.1. Pojem „veřejný prostor“ .....	11
1.2. Členění prostorů z hlediska vlastnictví .....	12
1.2.1. Prostory veřejné .....	12
1.2.2. Prostory poloveřejné .....	12
1.2.3. Prostory soukromé.....	13
1.2.4. Prostory polosoukromé .....	13
1.2.5. „Gated communities“ .....	13
1.3. Typy veřejného prostoru .....	14
1.3.1. Ulice .....	14
1.3.3. Náměstí .....	15
1.3.4. Náves.....	16
1.3.5. Parky .....	16
1.4. Vývoj veřejného prostoru.....	17
1.5. Veřejný prostor v platné právní úpravě.....	18
1.6. Venkovní aktivity .....	19
1.7. Nároky uživatelů .....	20
2. VENKOV .....	22
3. VENKOVSKÁ OBEC .....	24
4. OBYVATELSTVO .....	26
5. VEŘEJNÝ PROSTOR V OBCI.....	27
5.1. Živá obec .....	29
6. OBEC ZBŮCH.....	31
6.1. Charakteristika obce .....	31



6.2. Historie obce .....	32
6.3. Životní prostředí .....	33
6.4. Cestovní ruch.....	33
6.5. Financování obce.....	34
6.6. Uskutečněné projekty obce .....	35
6.6.1. Veřejné hřiště .....	35
6.6.2. Revitalizace rybníka na návsi.....	36
6.7. Připravované projekty obce.....	37
6.7.1. Parkovací stání v centru Zbůchu .....	37
6.7.2. Park u návěsního rybníka .....	37
6.7.3. „Retail park“ v lokalitě U Šachty.....	38
6.7.4. Sportovně rekreační areál.....	39
7. VLASTNÍ VÝZKUM .....	41
7.1. Dotazníkové šetření.....	42
7.2. Zhodnocení vlastního výzkumu .....	54
ZÁVĚR .....	55
Resumé.....	56
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	57
Knížní zdroje.....	57
Internetové zdroje.....	57
Právní předpisy a judikatura.....	59
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK .....	61
SEZNAM PŘÍLOH .....	62

# ÚVOD

Tématem této bakalářské práce je veřejný prostor a jeho význam v kontextu obce. Veřejný prostor představuje důležitý prvek v každodenním životě každého člověka. Je to místo, které slouží široké veřejnosti nejčastěji k pohybu, setkávání se, trávení volného času a dalším aktivitám, a to bez ohledu na to, kolik vám je let, jakého jste pohlaví nebo jaké máte sociální postavení ve společnosti. Právě veřejný prostor má významný vliv na kvalitu života v daném místě. Téma veřejného prostoru se stává stále aktuálnější a je zajímavé nejen pro architektury a urbanisty, ale zejména pro samotné obyvatele a uživatele.

Bakalářská práce se rozděluje na teoretickou a praktickou část. V první kapitole teoretické části se nejprve zabývám obecnou charakteristikou veřejného prostoru, jeho členěním z hlediska vlastnictví, různými typy veřejného prostoru, vývojem veřejného prostoru, platné právní úpravě, nárokům uživatelů a venkovním aktivitám ve veřejném prostoru. V druhé, třetí a čtvrté kapitole se zaměřuji na pojmy venkov, obec a obyvatelstvo, jelikož tyto pojmy úzce souvisejí právě s veřejným prostorem obce. Poslední kapitola teoretické části je konkrétně věnována veřejným prostorům obce.

Cílem teoretické části práce bude poskytnout ucelený přehled o veřejném prostoru a konkrétně o veřejném prostoru v kontextu obce.

V praktické části se následně zaměřuji na veřejný prostor v konkrétní obci Zbůch. Nejprve podrobně charakterizuji obec Zbůch, následně se pomocí dotazníkového šetření budu snažit zjistit, jak jsou obyvatelé s veřejným prostorem v obci spokojeni a co by si přáli změnit. Na základě získaných výsledků budou navrženy konkrétní kroky, které mohou pomoci zlepšit kvalitu veřejných prostorů v této obci.

Cílem praktické části práce bude poskytnout ucelený pohled na význam veřejného prostoru obce Zbůch a navrhnout možnosti vylepšení z pohledu obyvatel.

Doufám, že tato práce bude přínosem pro všechny, kteří se zajímají o urbanismus, veřejnou správu, architekturu a obecně o využívání veřejného prostoru v kontextu venkovské obce.

# 1. VEŘEJNÝ PROSTOR

## 1.1. Pojem „veřejný prostor“

V odborné literatuře nalezneme celou řadu definic na veřejný prostor. Veřejný prostor tak můžeme definovat z více úhlů pohledu a účelu. Markéta Čablová ve své publikaci *Prostory: Průvodce tvorbou a obnovou veřejných prostranství* definuje veřejný prostor takto: „*Obecně veřejný prostor slouží jako místo setkávání a komunikace ve všech jejích rovinách od politicko-právní přes sociální až k fyzické podstatě tohoto prostoru.*“<sup>1</sup>

Podle Jana Gehla existuje další možná definice pojmu veřejný prostor, která zní: „*Veřejné prostory města, nebo obytné zóny, poskytují příležitosti pro setkávání a denní aktivity lidí, umožňují jim být ve společnosti jiných lidí, vidět se a slyšet navzájem a poznávat jednání spoluobčanů v rozličných situacích.*“<sup>2</sup>

Veřejným prostorem se ve své knize věnuje také Miroslav Kalný, jehož definice zní: „*Veřejný prostor se vztahuje na oblast nebo místo, které je otevřené a přístupné všem občanům bez ohledu na jejich pohlaví, rasu, národnost, věk nebo sociálně-ekonomické postavení.*“<sup>3</sup> Miroslav Kalný veřejný prostor dále vymezuje v užším a širším pojetí. V užším pojetí jsou veřejné prostory chápány jako pouhá prostranství, jejichž přesnou definici lze najít v zákoně o obcích. V širším pojetí veřejné prostory zahrnují kromě fyzických aspektů také tzv. nehmotnou dimenzi. „*Veřejný prostor zahrnuje prostředí vně osobní dispozice jednotlivce a jeho rodiny, zahrnuje prostor veřejných prostranství, médií a internetu.*“<sup>4</sup>

Veřejný prostor má původ v anglickém výrazu „public space“. Tento termín lze v překladu chápat jako jakýkoli prostor, který není určen pro soukromé účely, ale je otevřen pro veřejný život a dění.<sup>5</sup>

Častěji než „public space“ se v urbanisticko-architektonickém pojetí využívá anglický pojem „open space“, což v překladu znamená otevřený prostor.

---

<sup>1</sup> ČABLOVÁ, Markéta. *Prostory: průvodce tvorbou a obnovou veřejných prostranství*. Brno: Partnerství, 2013. ISBN 978-80-904918-6-1. str. 8

<sup>2</sup> GEHL, Jan. *Život mezi budovami: užívání veřejných prostranství*. Brno: Nadace Partnerství, 2000. ISBN 80-85834-79-0. str. 17

<sup>3</sup> KALNÝ, Miroslav. *Soukromý zájem ve veřejném prostoru*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017. ISBN 978-80-261-0707-1. str. 73

<sup>4</sup> KALNÝ, Miroslav. *Soukromý zájem ve veřejném prostoru*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017. ISBN 978-80-261-0707-1. str. 73

<sup>5</sup> ČABLOVÁ, Markéta. *Prostory: průvodce tvorbou a obnovou veřejných prostranství*. Brno: Partnerství, 2013. ISBN 978-80-904918-6-1. str. 8

Jde tedy o prostor, který není zastavěn budovami, což nejčastěji bývají ulice, náměstí, náves, hřiště, parky apod. Tento pojem se však spíše podobá českému termínu „veřejné prostranství“, jelikož představuje pouze podstatu prostorovou.<sup>6</sup>

Veřejné prostory mají na samotnou podobu města či obce zásadní vliv. Ovlivňují nejen jejich prosperitu, fungování a ochranu, ale zejména pozitivně působí na fyzické a psychické zdraví člověka. Díky veřejným prostorům můžeme poznávat kulturní hodnoty měst a obcí. Můžeme říct, že právě veřejné prostory utváří město městem a vesnici vesnicí. Pokud by veřejné prostory nebyly atraktivní, byly by města či vesnice pouhým neuspořádaným shlukem staveb.<sup>7</sup>

## **1.2. Členění prostorů z hlediska vlastnictví**

### **1.2.1. Prostory veřejné**

Veřejné prostory jsou takové prostory, ke kterým má každý člověk neomezený přístup a jsou ve veřejném vlastnictví. Veřejné prostory tak může využívat každý občan, bez ohledu na věk, pohlaví, rasu, národnost, kulturní i sociální rozdíly. Občas je však nutné přístupnost na některá místa omezit, nejčastěji to bývají dětská hřiště, zahrady, parky, a to zejména kvůli větší bezpečnosti, klidu a zamezení vandalismu.<sup>8</sup>

Je potřeba občanům nabídnout co nejvíce typů veřejných prostorů a velkou nabídku aktivit, aby si každý mohl najít to, co ho baví a láká. Díky aktivitám ve veřejném prostoru město přitáhne mnoho uživatelů a tím tak plně ožívá.

### **1.2.2. Prostory poloveřejné**

Jedná se taktéž o veřejně přístupné prostory, které bývají ve vlastnictví veřejném, ale obyvatelé z okolních míst je vnímají jako jejich vlastní. Nejčastěji to bývají průchozí vnitrobloky, menší obytné ulice apod. Právě okolní obyvatelé tyto prostory primárně užívají, umísťují si zde své soukromé prvky (šněry na prádlo, dětská hřiště, lavičky apod.), starají se a zvelebují tuto plochu

---

<sup>6</sup> ČABLOVÁ, Markéta. *Prostory: průvodce tvorbou a obnovou veřejných prostranství*. Brno: Partnerství, 2013. ISBN 978-80-904918-6-1. str. 8

<sup>7</sup> Veřejný prostor/Veřejný prostor - Proměny pro města. *Proměny pro města | Jak proměnit park či veřejný prostor* [online]. Nadace Proměny Karla Komárka [cit. 14.03.2023]. Dostupné z: <https://www.promenypromesta.cz/cz/verejny-prostor/verejny-prostor.html>

<sup>8</sup> ČABLOVÁ, Markéta. *Prostory: průvodce tvorbou a obnovou veřejných prostranství*. Brno: Partnerství, 2013. ISBN 978-80-904918-6-1. str. 9

např. vysazováním květin. Poloveřejné prostory mají tu výhodu, že jsou pod neustálým dohledem obyvatel, což zaručuje přirozenou sociální kontrolu.<sup>9</sup>

Za posledních pár let začal však tento typ prostoru upadat a to především kvůli měnícímu se životnímu stylu. Změny v životním stylu způsobují, že lidé mají stále méně času na to, aby se starali o tato místa a podporovali o jejich rozvoj.

### **1.2.3. Prostory soukromé**

Může se stát, že i prostory, které jsou v soukromém vlastnictví budou mít pro veřejnost význam. Většinou se jedná o prostory, které přímo přiléhají k plochám veřejným a nejsou od nich odděleny. Nejčastěji těmito prostory bývají soukromé předzahrádky domů.<sup>10</sup>

### **1.2.4. Prostory polosoukromé**

Polosoukromé prostory jsou takové prostory, které jsou v držení soukromých vlastníků, ale za určitých podmínek je může užívat veřejnost. Tyto prostory oproti veřejným prostorům bývají v přístupnosti a využívání zpravidla omezené. Příkladem polosoukromých prostorů mohou být restaurace, kavárny, rekreační a nákupní centra. I když se jedná o uzavřené interiérové prostory, mají však veřejný charakter díky hojnému počtu lidí, které přitahují. Oproti klasickým veřejným prostorům zde však nedochází k žádným mezilidským vztahům a rozvoji komunity.

Polosoukromé prostory mají podle sociologů negativní vliv na skutečné veřejné prostory a město jako takové.<sup>11</sup>

### **1.2.5. „Gated communities“**

Jedná se o specifický druh prostoru, který se na území České republiky začal objevovat v období devadesátých let 20. století. V doslovném překladu znamená tento anglický pojem „uzavřený rezidenční objekt“. Jedná se především o skupinu menších čtvrtí s rodinnými domky nebo řadovými byty, které jsou odděleny od okolního prostředí, nejčastěji ploty, zdmi. Cizím lidem tedy vzniká omezený

---

<sup>9</sup> ČABLOVÁ, Markéta. *Prostory: průvodce tvorbou a obnovou veřejných prostranství*. Brno: Partnerství, 2013. ISBN 978-80-904918-6-1. str. 10, 11

<sup>10</sup> ČABLOVÁ, Markéta. *Prostory: průvodce tvorbou a obnovou veřejných prostranství*. Brno: Partnerství, 2013. ISBN 978-80-904918-6-1. str. 10

<sup>11</sup> ČABLOVÁ, Markéta. *Prostory: průvodce tvorbou a obnovou veřejných prostranství*. Brno: Partnerství, 2013. ISBN 978-80-904918-6-1. str. 10

přístup do těchto míst. Hlavním smyslem těchto prostor je nabídnout veřejnosti bydlení v soukromí a odděleně od ostatních. Nevýhodou těchto míst je nemožnost vzniku a prohlubování sousedských vztahů i s ostatními lidmi a rodinami, kteří nejsou součástí daného území. Jelikož jsou tyto místa cizím lidem nepřístupná, lidé nemají co sledovat a mizí zde tak přirozená sociální kontrola.<sup>12</sup>

Důvody vzniku tohoto uzavřeného bydlení jsou odlišné. Nejčastějším důvodem bývá pocit bezpečí, že jsou lidé chráněni plotem či bezpečnostní službou a mají tak pocit klidu, že se k nim nemohou vloupat například zloději.<sup>13</sup>

### 1.3. Typy veřejného prostoru

Veřejný prostor je místo, které je volně přístupné každému bez omezení. Existuje mnoho typů veřejných prostorů, z nichž každý byl navržen pro různé účely a aktivity. Mezi nejběžnější typy veřejných prostorů patří:

#### 1.3.1. Ulice

Ulice patří k nejzákladnějším prvkům veřejného prostranství, které jsou pro občany už natolik samozřejmé, že už často nejsou ani jako veřejný prostor vnímány. Právě ulice se zásadním způsobem podílí na celkovém obrazu města. Ulice neplní roli pouze v dopravní funkci, velice důležitá je role ve společenské i prostorové struktuře města. Ve městech se občané po ulicích procházejí, zastavují se, pobývají. Naopak na silnicích lze jen projíždět. Pokud jsou ulice hustě propojeny, město se stává živější a lidé se v prostředí snadněji orientují. Občané si tak vytváří v mysli mapy, které jim pomáhají preferovat právě onu chůzi. Každá ulice by měla mít co největší využití pro pobytové kvality, Potenciál každé ulice by měl spočívat v co největším využití pro pobytové kvality a zajištění komfortu při chůzi.<sup>14</sup>

Existuje několik typů ulic: městská třída, obytné ulice a pěší zóna. Městská třída svou polohou ve městě plní obchodní, dopravní a společenskou funkci.

---

<sup>12</sup> ČABLOVÁ, Markéta. *Prostory: průvodce tvorbou a obnovou veřejných prostranství*. Brno: Partnerství, 2013. ISBN 978-80-904918-6-1. str. 11

<sup>13</sup> Bydlení za plotem aneb gated community | ČeskéNoviny.cz. *České noviny* | *ČeskéNoviny.cz* [online]. [cit. 14.03.2023]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/bydleni-za-plotem-aneb-gated-community/393246>

<sup>14</sup> MELKOVÁ, Pavla. *Manuál tvorby veřejných prostranství hlavního města Prahy*. Praha: Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy, 2014. ISBN 978-80-87931-09-7. str. 33

Nachází se zde výrazné množství obchodů a služeb. Vysoká intenzita dopravy, zejména hromadná doprava, je na městské třídě běžným jevem.<sup>15</sup>

Další speciální kategorií městských ulic jsou tzv. obytné ulice. V obytných zónách jsou obytné ulice klidnější než městské třídy, protože zde není tranzitní doprava a jsou využívány především pro obsluhu přilehlých domů a okolních obyvatel. Na těchto ulicích často dochází k sociálním kontaktům mezi místními obyvateli a jejich sousedy. Prostor obytných ulic je tvořen nejčastěji chodníky, místy pro parkování a často také trávníky s vysázenými stromy podél obytné zóny. Doposud byl obytný potenciál obytných zón nevyužitý, v posledních letech se však začalo s úpravami, díky kterým vznikají možnosti k obývaní.<sup>16</sup>

Poslední kategorií městských ulic jsou pěší zóny. Tyto tradiční pěší zóny nejčastěji najdeme v historických částech měst. Jelikož tyto ulice byly vytvořeny zejména pro pěší, je zde koncentrace dopravy značně omezena. V těchto zónách se nachází velká škála malých obchůdků, restaurací, kaváren a různé aktivity, kde se lidé mohou zastavit, posedět, popovídat. V tomto nerušeném příjemném veřejném prostoru tak dochází k velké sociální interakci mezi lidmi.<sup>17</sup>

### 1.3.3. Náměstí

Náměstí patří k nejvýznamnějším a často i nejstarším prostorům města už od dob starověku. Dříve toto místo sloužilo převážně k obchodování, dnes slouží především k shromažďování lidí a k pořádání nejrůznějších akcí jako jsou trhy, slavnosti, přehlídky. Náměstí je jakási vizitka města a orientačním bodem v mentální mapě města. „*Náměstí je místem identifikace a permanentního potvrzování společenství, místem reprezentace národa, města, lokality, komunity, místem setkávání, salonem města.*“<sup>18</sup>

Náměstí může mít mnoho podob, které závisí na mnoho faktorech ovlivňujících výslednou podobu. Těmito faktory jsou například historický vývoj, dopravní zatížení, poloha, původ náměstí apod. Nejčastěji se setkáváme s náměstím centrálním (hlavní náměstí města, často historicky určené) – to slouží

---

<sup>15</sup> ČABLOVÁ, Markéta. *Prostory: průvodce tvorbou a obnovou veřejných prostranství*. Brno: Partnerství, 2013. ISBN 978-80-904918-6-1. str. 12

<sup>16</sup> ČABLOVÁ, Markéta. *Prostory: průvodce tvorbou a obnovou veřejných prostranství*. Brno: Partnerství, 2013. ISBN 978-80-904918-6-1. str. 12

<sup>17</sup> ČABLOVÁ, Markéta. *Prostory: průvodce tvorbou a obnovou veřejných prostranství*. Brno: Partnerství, 2013. ISBN 978-80-904918-6-1. str. 13

<sup>18</sup> MELKOVÁ, Pavla. *Manuál tvorby veřejných prostranství hlavního města Prahy*. Praha: Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy, 2014. ISBN 978-80-87931-09-7. str. 36

k shromažďování obyvatel, k reprezentaci a obchodu. Centrální náměstí města se často stává primárním turistickým cílem. Jelikož je zde vysoká koncentrace lidí, je potřeba toto místo udržovat, zajistit dostatek míst k sezení a starat se o bezpečnost obyvatel. Centrální náměstí bývá tradičně obohaceno vodním prvkem nebo uměleckým dílem a je zde často hojně zastoupena výsadba zeleně. Dalším typem náměstí je tzv. parkové náměstí, slouží především k rekreaci a odpočinku, převažují zde zelené plochy a často se podobá klasickým parkům. Náměstí může být také obytné – jedná se o centrální prostor okolních bytových jednotek, který má charakter polosoukromého prostoru a slouží hlavně jako místo pro setkávání se sousedy nebo jako hrací prostor pro děti z okolních bytů. Existují také náměstí, u kterých převažuje primárně doprava. Nejčastěji slouží k automobilové a městské hromadné dopravě.<sup>19</sup>

#### 1.3.4. Náves

Náves bývá pro vesnici to nejhlavnější veřejné prostranství. Je důležité toto místo udržovat, jelikož náves vytváří tzv. charakter obce a podoba návsi vytváří výsledný obraz obce. Náves je jakýsi centrální prostor vesnice, kde dochází k setkávání místních obyvatel a pořádají se zde nejrůznější společenské akce. Mělo by se zde nacházet dostatek zeleně, laviček, často zde nechybí ani kaplička nebo malý rybníček. Naopak by se měla v blízkosti návsi omezit tvorba parkovišť nebo konečných zastávek hromadné dopravy.<sup>20</sup> Na návsi se často nachází tradiční dominující prvek, kterým nejčastěji bývá strom (košatá lípa) a představuje tzv. symbol návsi.

#### 1.3.5. Parky

Parkové plochy začaly na našem území vznikat při plánování prostorového rozvoje měst na přelomu 19. a 20. století. Pro parky jsou charakteristické otevřené trávnickové plochy, výsadba stromů a keřů. Parky jsou nedílnou součástí městského prostoru.<sup>21</sup> „Z hlediska života ve městě plní roli pobytového prostranství, zelené oázy k odpočinku a načerpání duševních i fyzických sil.“<sup>22</sup>

---

<sup>19</sup> ČABLOVÁ, Markéta. *Prostory: průvodce tvorbou a obnovou veřejných prostranství*. Brno: Partnerství, 2013. ISBN 978-80-904918-6-1. str. 15

<sup>20</sup> ČABLOVÁ, Markéta. *Prostory: průvodce tvorbou a obnovou veřejných prostranství*. Brno: Partnerství, 2013. ISBN 978-80-904918-6-1. str. 15

<sup>21</sup> ČABLOVÁ, Markéta. *Prostory: průvodce tvorbou a obnovou veřejných prostranství*. Brno: Partnerství, 2013. ISBN 978-80-904918-6-1. str. 16

<sup>22</sup> MELKOVÁ, Pavla. *Manuál tvorby veřejných prostranství hlavního města Prahy*. Praha: Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy, 2014. ISBN 978-80-87931-09-7. str. 40



## 1.4. Vývoj veřejného prostoru

Veřejný prostor existuje již od pradávna, kdy se postupně začal vytvářet bez zásahu lidí. Až postupem času do něj zasáhl člověk a začal ho měnit podle svých představ. Lidé si však začali přivlastňovat části veřejného prostoru a považovali ho za vlastní. Prostor se v důsledku toho rozdělil na soukromý a veřejný.<sup>23</sup>

Zpočátku veřejný prostor sloužil pouze pro komunikační účely a to v době nově vznikajících sídel. Teprve až s odstupem času a postupným vývojem společnosti začaly veřejné prostory plnit funkci společenskou. V nových sídlech se začala vytvářet veřejná prostranství různých druhů a velikostí. Nejčastěji sloužila veřejná prostranství k účelům komunikačním, kulturním, shromažďovacím, rekreačním, ale i k účelům náboženským. Veřejná prostranství se postupně přetvářela z důvodu měnících se společenských potřeb uživatelů.<sup>24</sup>

S přibývajícím časem lidem přestala stačit pouze sídla, a tak se jejich aktivity začaly přesouvat i do volné krajiny. Ve volné krajině začaly vznikat parky a obory. Vznikly zde také rozlehlá letní sídla, která zprvu využívali jen jejich majitelé, postupně však začala sloužit i jako veřejná prostranství pro veřejnost. Od té doby byly lidmi veřejné prostory různě měněny, zdokonalovány, ale i ničeny.<sup>25</sup>

Miroslav Kalný ve své publikaci uvádí, že veřejný prostor v naší zemi byl v období socialistického státu tzv. šedou zónou. Veřejná prostranství byla značně zanedbávána, veřejnost přes ně pouze procházela a neměla důvod v nich pobývat. Až do roku 1989 se socialistický stát nezajímal o to, aby se ve veřejných

---

<sup>23</sup> DURDÍK, Petr. *Veřejný prostor, prostranství a územní plánování*: Sborník z konference AUÚP, Znojmo 21.–22. 11. 2013. Brno: Ústav územního rozvoje 2013, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2013, Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR 2013, 2013. ISBN 978-80- 87318-27-0. str. 25

<sup>24</sup> DURDÍK, Petr. *Veřejný prostor, prostranství a územní plánování*: Sborník z konference AUÚP, Znojmo 21.–22. 11. 2013. Brno: Ústav územního rozvoje 2013, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2013, Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR 2013, 2013. ISBN 978-80- 87318-27-0. str. 25

<sup>25</sup> DURDÍK, Petr. *Veřejný prostor, prostranství a územní plánování*: Sborník z konference AUÚP, Znojmo 21.–22. 11. 2013. Brno: Ústav územního rozvoje 2013, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2013, Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR 2013, 2013. ISBN 978-80- 87318-27-0. str. 25

prostranstvích odehrávaly i jiné aktivity než jen zajišťující primární potřeby. Lidem tak nezbyvalo nic jiného, než trávit čas v prostorech svých domovů.<sup>26</sup>

V nedávné době začala opět veřejná prostranství nabývat veřejného zájmu a dochází tak znovu k oživení a vytváření atraktivních míst pro lidi. Je potřeba si uvědomit, že veřejné prostory dokáží silně ovlivňovat celkovou kvalitu sídla a krajiny.<sup>27</sup>

## 1.5. Veřejný prostor v platné právní úpravě

V české právní úpravě není používán výraz „veřejný prostor“, místo toho se používá výraz „veřejné prostranství“. Tento pojem se uplatňuje napříč mnoha právních oblastí, zejména se nachází v obecném právu, stavebním právu a právu soukromém. Veřejné prostranství je od roku 2000 právně definováno v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích. Podle § 34 tohoto zákona jsou veřejná prostranství „*všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru.*“<sup>28</sup> Podle uvedeného zákona vyplývá, že veřejná prostranství jsou přístupná všem lidem, bez ohledu na jakékoli omezení a jsou určena k obecnému užívání.

Veřejné prostranství je od roku 2006 taktéž začleněno do stavebního zákona, tj. zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, kde odkazuje na definici v již zmíněném zákoně o obcích.

Ve vyhlášce 501/2006 Sb. o obecných požadavcích na využívání území jsou podmínky pro vymezení veřejných prostranstvích definovány následovně:

*„§ 7 (1) Plochy veřejných prostranství se obvykle samostatně vymezují za účelem zajištění podmínek pro přiměřené umístění, rozsah a dostupnost pozemků veřejných prostranství a k zajištění podmínek pro jejich užívání v souladu s jejich významem a účelem.*

*(2) Plochy veřejných prostranství zahrnují zpravidla stávající a navrhované pozemky jednotlivých druhů veřejných prostranství a další pozemky související*

---

<sup>26</sup> KALNÝ, Miroslav. *Soukromý zájem ve veřejném prostoru*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017. ISBN 978-80-261-0707-1. str. 72,73

<sup>27</sup> DURDÍK, Petr. *Veřejný prostor, prostranství a územní plánování*: Sborník z konference AUÚP, Znojmo 21.–22. 11. 2013. Brno: Ústav územního rozvoje 2013, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2013, Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR 2013, 2013. ISBN 978-80- 87318-27-0. str. 25

<sup>28</sup> § 34 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

*dopravní a technické infrastruktury a občanského vybavení, slučitelné s účelem veřejných prostranství. Pro každé dva hektary zastavitelné plochy bydlení, rekreace, občanského vybavení anebo smíšené obytné se vymezuje s touto zastavitelnou plochou související plocha veřejného prostranství o výměře nejméně 1000 m<sup>2</sup>; do této výměry se nezapočítávají pozemní komunikace. (3) Plochy veřejných prostranství se podrobněji člení na plochy a) veřejných prostranství všeobecných, b) veřejných prostranství jiných.“<sup>29</sup>*

Obce si často upravují podmínky pro užívání veřejného prostranství sami prostřednictvím obecně závazných vyhlášek. Obecně závazné vyhlášky doplňují platné zákony a vyhlášky a nejčastěji jsou v nich obsažena pravidla, kterými jsou povinni řídit se obyvatelé obce. Jedná se o pravidla pro udržování pořádku, pro konzumaci alkoholu, pro venčení mazlíčků apod.

## **1.6. Venkovní aktivity**

Jednotlivé typy veřejných prostorů slouží k různým druhům aktivit. Dánský architekt Jan Gehl rozlišoval ve veřejném prostoru tři typy venkovních aktivit, z nichž každá má velmi odlišné nároky na hmotné prostředí:

- **nezbytné aktivity** - do této kategorie patří každodenní aktivity běžného života jako je chození do práce, chození do školy, nakupování apod.; veřejné prostory nemají na tyto aktivity moc velký vliv<sup>30</sup>
- **volitelné aktivity** – takové aktivity, které účastníci chtějí dělat a umožňuje jim to čas a místo, uskutečňují se pouze za příznivých venkovních podmínek; jedná se např. o procházení, relaxování, povstávání, pozorování, slunění; kvalitní veřejné prostranství umožňuje velkou škálu volitelných aktivit a naopak, pokud prostranství budou nekvalitní, lidé budou spěchat domů a nebudou chtít na takových místech trávit čas<sup>31</sup>
- **společenské aktivity** – takové aktivity, které nejčastěji vznikají spontánně a jsou závislé na přítomnosti ostatních lidí ve veřejném prostoru;

---

<sup>29</sup> § 7 vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území

<sup>30</sup> GEHL, Jan. *Život mezi budovami: užívání veřejných prostranství*. Brno: Nadace Partnerství, 2000. ISBN 80-85834-79-0. str. 11

<sup>31</sup> GEHL, Jan. *Život mezi budovami: užívání veřejných prostranství*. Brno: Nadace Partnerství, 2000. ISBN 80-85834-79-0. str. 11, 13

mezi nejčastější společenské aktivity patří poslouchání a pozorování cizích lidí, zdravení se, konverzace mezi sebou, hrající si děti apod.<sup>32</sup>

## 1.7. Nároky uživatelů

Veřejné prostory jsou místa, kde dochází ke každodenním aktivitám, k setkávání a ke komunikaci mezi lidmi. Cílem každého města či vesnice je proto pokusit se vytvořit co nejpřitažlivější veřejné prostory pro své obyvatele, přičemž slovo přitažlivý nemusí zahrnovat pouze estetiku architektonického ztvárnění, ale především příjemný prostor, který bude uspokojovat nároky uživatelů různých sociálních skupin.<sup>33</sup>

Při tvorbě veřejných prostranství pro nejmenší je důraz kladen především na přitažlivost pro děti a na bezpečnost. Tato prostranství se nejčastěji nachází na klidných místech, kde není rušná doprava a kde si děti mohou v bezpečí hrát. Zároveň by tato místa neměla být příliš vzdálená od domova. Jelikož tato místa jsou nuceni s dětmi navštěvovat dospělí, je důležité, aby byly uspokojeny potřeby i jejich. Proto by na takových místech neměly chybět alespoň místa k sezení. Aby tyto prostory mohli využívat i maminky s kočárky, je důležité na těchto místech zajistit kvalitní povrch s bezbariérovým přístupem.<sup>34</sup>

Mládež a teenageři se mohou pohybovat již bez dozoru, proto jim nevádí využívat vzdálenější prostranství, než pouze ty v blízkosti domova. Využívají takové veřejné prostory, které jim nabídnou vysokou škálu užití, zejména prostory s možností pohybu a různých aktivit, kde mohou trávit svůj volný čas. Plánování veřejných prostranství pro tuto věkovou skupinu však často nebývá jednoduché, jelikož mají specifické potřeby, které závisí na jejich zájmech. Například kluci v tomto věku vyhledávají místa, kde by si mohli zakopat. Dívky naopak v tomto věku často nemívají stejné zájmy jako kluci, a proto vyhledávají spíše klidová místa, kde by si mohli povídat s kamarádkami. .<sup>35</sup>

---

<sup>32</sup> GEHL, Jan. *Život mezi budovami: užívání veřejných prostranství*. Brno: Nadace Partnerství, 2000. ISBN 80-85834-79-0. str. 14

<sup>33</sup> Metodika plánování veřejných prostranství malých obcí. | *Svaz měst a obcí České republiky* [online]. Svaz měst a obcí České republiky [cit. 14.03.2023]. Dostupné z: <https://www.smocr.cz/cs/cinnost/udrzitelny-rozvoj/a/metodika-planovani-verejnych-prostranstvi-malych-obci>.

<sup>34</sup> ČABLOVÁ, Markéta. *Prostory: průvodce tvorbou a obnovou veřejných prostranství*. Brno: Partnerství, 2013. ISBN 978-80-904918-6-1. str. 34

<sup>35</sup> Petrik a Smetanová: *Dobře fungující veřejný prostor pro děti ocení i dospělí* | ASB Portal. ASB-portal.cz | odborný portál | architektura, stavebnictví, byznys [online]. Jaga Media, s.r.o. Všechna práva vyhrazena. [cit. 14.03.2023]. Dostupné z: <https://www.asb-portal.cz/aktualne/nazory-a-rozhovory/petrik-a-smetanova-dobre-fungujici-verejny-prostor-pro-deti-oceni-i-dospeli>

Dospělí lidé nemají žádná specifická omezení, co se týká využívání veřejných prostranství. Jelikož však nemají mnoho volného času, preferují kvalitní prostory, které se v nejlepším případě nachází v blízké vzdálenosti od domova. Dospělí ocení upravené prostory vhodné především k rekreaci, vycházkám, běhu, setkávání se s přáteli apod.<sup>36</sup>

Při plánování tvorby veřejných prostranství by se nemělo zapomínat na starší občany. Aby veřejná prostranství mohli využívat také senioři, musí být místa snadno a jednoduše dostupná. Senioři využívají taková prostranství, která nejsou ve velké vzdálenosti od jejich bydliště a vyhledávají především klidová místa, kde se mohou procházet, posedět, odpočinout si. Mnoho seniorů v tomto věku již používá ke svému pohybu „vozík“, proto je vhodné na těchto prostranstvích zajistit bezbariérový přístup.<sup>37</sup>

Při tvorbě veřejných prostorů se města a obce snaží dosáhnout toho, aby veřejné prostory byly využívány co nejvíce skupinami současně, bez ohledu na věk, rasu, sociální příslušnost či pohyblivost. Na takových místech vzniká ukázkový model společnosti, kde se lidé snaží spolu navzájem vycházet, dochází zde ke vzájemné komunikaci, společným aktivitám a k nárůstu sociálních kontaktů.<sup>38</sup>

Právě díky veřejným prostorům vznikají příležitosti k navazování sociálních kontaktů. Umožňují nám být v přítomnosti ostatních lidí, vzájemně se poslouchat, vidět, pozorovat a zažít tak nové situace. Kontakt s lidmi představuje základní přirozenou lidskou potřebu.

---

<sup>36</sup> ČABLOVÁ, Markéta. *Prostory: průvodce tvorbou a obnovou veřejných prostranství*. Brno: Partnerství, 2013. ISBN 978-80-904918-6-1. str. 52

<sup>37</sup> ČABLOVÁ, Markéta. *Prostory: průvodce tvorbou a obnovou veřejných prostranství*. Brno: Partnerství, 2013. ISBN 978-80-904918-6-1. str. 52

<sup>38</sup> ČABLOVÁ, Markéta. *Prostory: průvodce tvorbou a obnovou veřejných prostranství*. Brno: Partnerství, 2013. ISBN 978-80-904918-6-1. str. 54

## 2. VENKOV

Jelikož se v praktické části moji práce zabývám veřejným prostorem v malé obci, je potřeba vymezit si následující pojmy s tím související.

Sociologická encyklopedie charakterizuje venkov jako „*obydlený prostor mimo městské lokality tradičně charakterizovaný orientací na zemědělství a menší hustotou obyv., ale i jiným způsobem života, většinou propojením s přírodou, a také jinou soc. strukturou ve srovnání s městem.*“<sup>39</sup>

Venkov je tvořen menšími lidskými sídly/obcemi s nízkým počtem obyvatel a je charakteristický rozsáhlou volnou krajinou. Můžeme říci, že venkov tedy spojuje zastavěné území s nezastavěným. Jedná se o kontinuálně vymezený prostor, který se nachází mezi městy a ucelenou krajinou.<sup>40</sup>

Pojem venkovský prostor většinou znázorňuje vesnice/venkovská sídla a okolní krajinu. Další možnou definicí venkovského prostoru je „*souhrn katastrů venkovských obcí nebo podrobněji souhrn ploch zemědělské půdy, lesů, vodních ploch, intravilánů, venkovských sídel, polních cest a místních komunikací.*“<sup>41</sup> V závěru lze říct, že až na městské plochy je celé české území venkovem.<sup>42</sup>

Již výše je uvedeno, že venkov plní tradičně funkci zemědělskou. Venkov jako takový funguje však hlavně jako místo, kde lidé mohou žít. Dále plní i funkci odpočinkovou nebo rekreační. V současnosti je kladen důraz na udržení kvality životního prostředí, a aby se rozvoj venkova prováděl co nejudržitelnějším způsobem.<sup>43</sup>

Vymezit samotný venkovský prostor bývá obtížné. Podle metodiky EOOD se na místní úrovni nejčastěji venkovy vymezují podle ukazatele hustoty zalidnění. Za venkov se považuje takové území, které má hustotu zalidnění nižší než 150 obyvatel/km<sup>2</sup>. V České republice se častěji používá hranice 100 obyvatel/km<sup>2</sup>. Na regionální úrovni rozlišuje metodika EOOD tři kategorie

---

<sup>39</sup> HUDEČKOVÁ, Helena, NEŠPOR, Zdeněk R., ed. 2017. *Sociologická encyklopedie*. [online]. Strategie AV21 Akademie věd ČR. Poslední editace 8. 8. 2022 Praha: Sociologický ústav AV ČR [cit. 14.03.2023]. Dostupné z <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Venkov>

<sup>40</sup> PERLÍN, Radim, 2008. *Venkov, typologie venkovského prostoru* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 14.03.2023]. Dostupné z: [www.mvcr.cz/soubor/perlin-pdf](http://www.mvcr.cz/soubor/perlin-pdf)

<sup>41</sup> MAJEROVÁ, Věra, HEROVÁ, Irena. *Český venkov 2008: proměny venkova*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2009. ISBN 978-80-213-1911-0. str. 15

<sup>42</sup> MAJEROVÁ, Věra, HEROVÁ, Irena. *Český venkov 2008: proměny venkova*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2009. ISBN 978-80-213-1911-0. str. 15

<sup>43</sup> MAJEROVÁ, Věra, HEROVÁ, Irena. *Český venkov 2008: proměny venkova*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2009. ISBN 978-80-213-1911-0. str. 16

venkovských regionů na základě toho, jaký podíl obyvatelstva žije v obcích venkovského charakteru: převážně venkovský region – ve venkovských obcích žije více než 50 % obyvatel; významně venkovský region – ve venkovských obcích žije 15-50 % obyvatel; výrazně městský region – méně než 15 % obyvatel regionu žije ve venkovských obcích.<sup>44</sup>

---

<sup>44</sup> BINEK, Jan. *Venkovský prostor a jeho oživení*. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 978-80-86251-22-6. str. 21

### 3. VENKOVSKÁ OBEC

Venkovská obec představuje sídelní jednotku ve venkovském prostoru. V minulosti byly obce tradičně charakterizovány jako seskupení hospodářských a obytných budov, které plnily různé funkce. Lze říci, že venkovskou obcí jsou všechny sídla na venkově, jako jsou vesnice, odlehlá samotná sídla a malé skupinky domů, které nemají typické rysy města.<sup>45</sup>

Venkovská obec se dá také vymezovat podle ukazatele počtu obyvatel žijících v obci. V odborné literatuře se obvykle venkovskými obcemi rozumí obce s méně než 2000 obyvateli. Nicméně nový zákon o obcích § 3 udává hranici 3000 obyvatel.

Venkovskou obec lze také vymezit podle následujících znaků, které jsou typické pro tradiční venkovské prostředí:

- **znaky urbanistické** – velký počet rodinných domů; náves jako centrální bod vesnice; velké množství zeleně
- **znaky sociální** – úzké sociální vazby mezi obyvateli obce
- **znaky architektonické** – malý počet paneláků a vysokých budov, převaha nízkopodlažních domů se zahradou nebo dvorem
- **znaky administrativní** – statut dané obce
- **znaky ekonomické** – primární činností obce je zemědělství a potravinová výroba, vysoký podíl obyvatelstva dojíždí do zaměstnání mimo obec<sup>46</sup>

Obec je z legislativního hlediska definována v zákoně o obcích následovně:

*„§ 1 Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce.“<sup>47</sup>*

Z legislativního hlediska se tedy obcí označují jak města, tak i vesnice, bez ohledu na to, jak velké jsou. § 34 zákona o obcích dále udává, že *„každá část území České republiky je součástí území některé obce, nestanoví-li zvláštní zákon jinak.“<sup>48</sup>*

---

<sup>45</sup> MAJEROVÁ, Věra, HEROVÁ, Irena. *Český venkov 2008: proměny venkova*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2009. ISBN 978-80-213-1911-0. str. 16

<sup>46</sup> PERLÍN, Radim, 2008. *Venkov, typologie venkovského prostoru* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 14.03.2023]. Dostupné z: [www.mvcr.cz/soubor/perlin-pdf](http://www.mvcr.cz/soubor/perlin-pdf)

<sup>47</sup> Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

<sup>48</sup> Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)



Sociologicky lze obec charakterizovat jako menší společenství na určitém území, v němž dochází ke vzájemné interakci mezi místními obyvateli a obcí. Společně se snaží dosáhnout kulturních, hospodářských a sociálních cílů.<sup>49</sup>

Ze správního hlediska lze obec charakterizovat jako „nejnižší územní a správní jednotka, která má charakter venkovského nebo městského sídla resp. města nebo vesnice.“<sup>50</sup>

---

<sup>49</sup> FIALOVÁ, Ludmila, NEŠPOR, Zdeněk R., ed. 2017. Sociologická encyklopedie. [online]. Strategie AV21 Akademie věd ČR. Poslední editace 8. 8. 2022 Praha: Sociologický ústav AV ČR [cit. 14.03.2023]. Dostupné z <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Obec>

<sup>50</sup> FIALOVÁ, Ludmila, NEŠPOR, Zdeněk R., ed. 2017. Sociologická encyklopedie. [online]. Strategie AV21 Akademie věd ČR. Poslední editace 8. 8. 2022 Praha: Sociologický ústav AV ČR [cit. 14.03.2023]. Dostupné z <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Obec>

## 4. OBYVATELSTVO

Po základním vymezení venkova a venkovské obce se nyní zaměříme na obyvatelstvo, které v obci hraje zásadní roli. Obyvatelstvo v obci tvoří tzv. základní stavební kámen každé komunity. Aktivní účast obyvatelstva je nezbytná pro zajištění správného fungování, oživení a rozvoj obce.

Obyvatelstvo zastává v obci dvě důležité role: roli občanskou a roli pracovní. Občanská role je spojena s podílením se na vedení obce související s rozvojem území. Nejčastěji se občané do dění obce zapojují v rámci různých společenství. V menších obcích se může jednat o jedno společenství všech obyvatelů, kteří se navzájem znají, komunikují spolu a spolupracují na rozvoji obce. Často se v obcích nacházejí ještě také konkrétní společenství, kterými jsou různé spolky, sbory, sdružení a svazy. Tyto konkrétní společenství se kromě své primární činnosti zabývají také pořádáním různých akcí pro všechny občany obce a aktivně se podílejí na rozvoji obce. „*Pro oživení a formování moderního venkova je tato občanská aktivita naprosto nezbytná.*“<sup>51</sup> Samotní obyvatelé mají tedy největší vliv na to, jak obec funguje.

Druhou důležitou rolí obyvatelstva je role pracovní. Zásadní vliv na výslednou podobu a vývoj venkova může mít aktuální situace na trhu práce. Pokud obyvatelé nenachází zaměstnání v přijatelné vzdálenosti, kam by denně mohli bez problému dojíždět, stávají se veškeré snahy o oživení venkovských obcí obtížnými. Až 70 % obyvatelstva musí do zaměstnání dojíždět. Obyvatelé pak netráví příliš času v obci a klesají tak sociální vazby mezi lidmi.<sup>52</sup>

---

<sup>51</sup> BINEK, Jan. *Venkovský prostor a jeho oživení*. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 978-80-86251-22-6. str. 47

<sup>52</sup> BINEK, Jan. *Venkovský prostor a jeho oživení*. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 978-80-86251-22-6. str. 48, 49

## 5. VEŘEJNÝ PROSTOR V OBCI

Každá obec má na svém území prostor, který mohou využívat všichni občané obce i veřejnost. Veřejné prostory jsou taková místa, které jsou přístupná všem bez omezení a slouží k obecnému užívání. Tato místa jsou pro obce tou nejviditelnější vizitkou, jelikož utváří celkový dojem a ráz celé vesnice. Veřejné prostory ovlivňují spokojenost občanů a kvalitu života v obci. Správně navržené veřejné prostory dokáží podpořit společenskou interakci, zlepšit bezpečnost a pohodlí obyvatel, přispět ke zvýšení kvality života a dokonce i ovlivnit ekonomický růst obce. Kvalitní veřejný prostor tak může utvářet vztah občanů k místu bydliště. Jde o to, aby se občané na tomto místě cítili dobře, aby zde rádi trávili čas a byli na toto místo pyšní. Z pohledu člověka, který je v obci poprvé, jsou veřejné prostory v obci první věcí, které si všimne. Proto současně veřejné prostory reprezentují obec navenek a jsou tzv. i symbolem obce.<sup>53</sup>

Mezi nejvýznamnější veřejný prostor v obci patří zásadně náves, která tvoří tzv. centrální bod vesnice. Na návsi se často nachází kaple, kostelík, pomník nebo stromová alej a rybník. Na návsi se uskutečňují nejrůznější společenské akce a slavnosti, které však nebývají příliš často, proto tento prostor slouží převážně k náhodnému setkávání místních obyvatel.

Mezi ostatní veřejné prostory, které se v obci nachází, patří například ulice, chodníky, aleje, parky, pěší cesty, okolí vodních ploch nebo sportovní a dětská hřiště. Tyto prostory slouží především k běžným aktivitám života na vesnici. Mezi běžné aktivity patří procházení se, stání, povídání si, nebo jen sedět a poslouchat co se děje kolem.

Ve veřejných prostorech se mohou uskutečňovat různé aktivity nebo události, které jsou určeny pro občany obce, ale také pro veřejnost. Mezi nejčastější aktivity mohou patřit:

- **kulturní akce** – veřejné prostory jsou často využívány k pořádání různých kulturních akcí, jako jsou koncerty, představení, divadla, trhy apod.
- **setkávání se s přáteli a sousedy** – veřejné prostory slouží jako místo k setkávání se svými přáteli nebo sousedy

---

<sup>53</sup> HAINC. Jiří, a kol. *Metodika plánování veřejných prostranství malých obcí* [online]. České vysoké učení technické v Praze, 2021, str. 5 [cit. 14.03.2023]. ISBN 978-80-01-06818-2. Dostupné z: <http://www.atraktivniobec.cz/>

- **sportování a pohyb** – veřejné prostory jsou často vybaveny sportovními hřišti nebo cvičebními zónami, kde lidé mohou dělat nejrůznější sportovní aktivity
- **relaxace** – veřejné prostory, jako jsou parky nebo zahrady jsou nejčastěji využívány k právě k relaxaci nebo odpočinku

V závěru lze říci, že veřejné prostory jsou klíčovým místem pro nejrůznější aktivity a události, které podporují vztahy mezi lidmi a přispívají ke zlepšení kvality života v obci.

V obcích je oproti městům kladen o mnoho větší důraz na tradice, které souvisejí s různými událostmi během roku. Současně v obcích existují lepší sousedské vztahy a celkově společenská soudržnost. Ve městech je na rozdíl od obcí vysoká míra anonymity, která vzniká zejména kvůli vysokému počtu obyvatel a nemožnosti tak navázat dobré sociální vztahy jako v obci, kde žije obyvatel značně méně. Lze tvrdit, že obce nemusejí mít přesně vymezený veřejný prostor, neboť obec jako celek funguje velmi veřejně a mohla by sloužit jako příklad pro společenský život i ve větších městech.<sup>54</sup>

Za poslední dobu se bohužel v obcích i ve městech začaly vyskytovat problémy, které zásadním způsobem ovlivňují život obcí a měst. Fungující veřejné prostory začali být narušováni novostavbami, přibývající dopravou a celkově proměnou životního stylu. Na okrajích obcí za posledních pár let vznikly tzv. satelitní čtvrti, kde nejčastěji bydlí noví přistěhovalci. Dochází tak k přenesení městského stylu života, který negativně ovlivňuje sociální prostředí venkovských oblastí.<sup>55</sup>

Velký problém představuje i masivní doprava v obci. V mnoha obcích neexistuje obchvat a všechna tranzitní doprava vede skrze obec. Právě ve středu obcí nejčastěji funguje hlavní veřejný prostor jako je náves nebo náměstí. Veřejný prostor je tak často upravován podle potřeb dopravy, nikoli obyvatel. S rušnou

---

<sup>54</sup> ŠÍMOVÁ, Jana. Veřejný prostor v obcích. In: *XVIII. Vědecká konference doktorandů: sborník textů* [online]. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta architektury, 2014, s. 153-159 [cit. 14.03.2023]. ISBN 978-80-214-4994-7. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/11012/51944>

<sup>55</sup> ŠÍMOVÁ, Jana. Veřejný prostor v obcích. In: *XVIII. Vědecká konference doktorandů: sborník textů* [online]. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta architektury, 2014, s. 153-159 [cit. 14.03.2023]. ISBN 978-80-214-4994-7. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/11012/51944>

dopravní situací souvisí i hluk a znečišťování prostředí, a proto se není čemu divit, že lidé nechtějí trávit čas v takovém prostoru.<sup>56</sup>

Veřejné prostory v obci dosti ovlivňují i nový obyvatelé, kteří se do obce přistěhovali a mají odlišný životní styl. Do zaměstnání nejčastěji dojíždí, jelikož ve městech najdou širší škálu pracovních příležitostí. S tím souvisí i trávení volného času, jelikož lidé pracující mimo obec většinou i volný čas tráví mimo obec. Obce se tak snaží zvýšit atraktivitu veřejných prostorů a nalákat tak tuto skupinu obyvatel k zapojení se do veřejného života obce.<sup>57</sup>

## 5.1. Živá obec

Kvůli změnám životního stylu a stále se zvyšujícím nárokům není často pouhá revitalizace dostačující. Podle Jana Gehla lidé vyžadují živé, udržitelné, bezpečné a zdravé město. Ačkoliv se obce od měst v některých případech odlišují, některé principy lze uplatnit i na ně.

Je potřeba si říci, že velké množství lidí ve veřejném prostoru ihned neznamená, že obec působí živě. „*Pár lidí na úzké vesnické ulici může snadno skýtat živý vábivý obrázek. To není záležitostí čísel, davu lidí a velikosti města, ale pocitu, že městský prostor je příjemný a oblíbený, že vytváří smysluplné místo.*“<sup>58</sup> Abychom vytvořili živou obec, je potřeba, aby lidé trávili čas venku a využívali veřejné prostory. Je známo, že čím víc budou veřejné prostory atraktivnější a přitažlivé, o to aktivněji je lidé budou chtít využívat.<sup>59</sup>

Pokud chce obec navrhovat veřejné prostory, musí dbát na to, aby se v nich lidé cítili bezpečně.<sup>60</sup> Lze říci, že pokud je veřejný prostor živý a využívá ho hodně lidí, působí již sám o sobě bezpečně. Opuštěná místa vzbuzují pocit nebezpečí a snadno se můžou stát terčem vandalům a zločincům.<sup>61</sup> Při navrhování veřejného

---

<sup>56</sup> ŠÍMOVÁ, Jana. Veřejný prostor v obcích. In: *XVIII. Vědecká konference doktorandů: sborník textů* [online]. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta architektury, 2014, s. 153-159 [cit. 14.03.2023]. ISBN 978-80-214-4994-7. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/11012/51944>

<sup>57</sup> ŠÍMOVÁ, Jana. Veřejný prostor v obcích. In: *XVIII. Vědecká konference doktorandů: sborník textů* [online]. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta architektury, 2014, s. 153-159 [cit. 14.03.2023]. ISBN 978-80-214-4994-7. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/11012/51944>

<sup>58</sup> GEHL, Jan. *Města pro lidi*. Brno: Partnerství, 2012. ISBN 978-80-260-2080-6. str. 63

<sup>59</sup> ŠÍMOVÁ, Jana. Veřejný prostor v obcích. In: *XVIII. Vědecká konference doktorandů: sborník textů* [online]. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta architektury, 2014, s. 153-159 [cit. 14.03.2023]. ISBN 978-80-214-4994-7. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/11012/51944>

<sup>60</sup> GEHL, Jan. *Města pro lidi*. Brno: Partnerství, 2012. ISBN 978-80-260-2080-6. str. 91

<sup>61</sup> Kam se poděl život ve veřejném prostoru? - Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 14.03.2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/kam-se-podel-zivot-ve-verejnem-prostoru.aspx>

prostoru je důležité, aby prostor byl tak akorát velký a přehledný. Aby se lidé i ve večerních hodinách cítili v těchto prostorách bezpečně, je kladen důraz na řádné osvětlení.

## 6. OBEC ZBŮCH

### 6.1. Charakteristika obce

Obec Zbůch je základní územní samosprávný celek nacházející se v Plzeňském kraji v okrese plzeň - sever. Zbůch leží 7 km jihozápadně od krajského města Plzně. Město Plzeň představuje pro Zbůch přirozené spádové město, kam obyvatelé nejvíce dojíždějí do zaměstnání, škol, za zábavou nebo na úřady. K datu 1. 1. 2022 žije v obci Zbůch 2 570 obyvatel. V současnosti obec spravuje patnáctičlenné zastupitelstvo a rada o pěti členech. Obcí vede významná dopravní spojnice, konkrétně silnice vedoucí z Plzně do Domažlic a dále také železniční trať spojující Plzeň a Domažlice. Severně od Zbůchu se také nachází Dálnice D5 spojující Prahu, Plzeň a Rozvadov. Obec je složena ze tří místních částí (sídelních jednotek), konkrétně Zbůch, Starý důl a Červený újezd.<sup>62</sup>

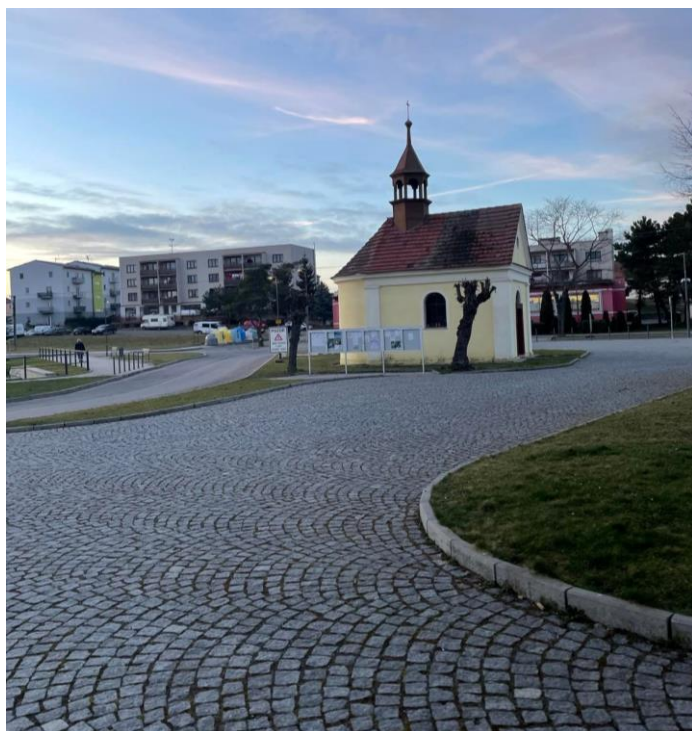
Ve středu obce se nachází rozsáhlá návěs, na které najdeme obecní úřad, zděnou kapli z roku 1850 , návěsní rybník, hasičskou zbrojnicí a obchod se smíšeným zbožím. Dále se ve Zbůchu nachází mateřská a základní škola, sportovní areál, pošta, dětské hřiště, dvě ubytovny, lékárna, obecní knihovna a několik zdravotních zařízení. Ve Zbůchu v současnosti také funguje několik spolků, například sbor dobrovolných hasičů, myslivecký spolek, český rybářský svaz, družstvo záchranné kynologie nebo svaz důchodců. Každý rok pořádá obec spolu se spolky ve veřejném prostoru několik společenských i kulturních akcí jako například společenské bály, den dětí, masopust, pálení čarodějnic, rozsvícení vánočního stromečku a mnoho dalších.

Obec má od roku 2019 platnou obecně závaznou vyhlášku č. 3/2019, která místním občanům ukládá povinnost platit místní poplatek za užívání veřejného prostranství. Místní poplatek za užívání veřejného prostranství se podle § 4 (1) zákona o místních poplatcích vybírá „za zvláštní užívání veřejného prostranství, kterým se rozumí provádění výkopových prací, umístění dočasných staveb a zařízení sloužících pro poskytování prodeje a služeb, pro umístění stavebních nebo reklamních zařízení, zařízení cirkusů, lunaparků a jiných obdobných atrakcí, umístění skládek, vyhrazení trvalého parkovacího místa a užívání tohoto prostranství pro kulturní, sportovní a reklamní akce nebo potřeby

---

<sup>62</sup> Strategický rozvojový dokument obce - Oficiální stránky obce Zbůch. Obec Zbůch - Oficiální stránky obce Zbůch [online]. 2023 [cit. 20.03.2023]. Dostupné z: <https://www.zbuch.cz/nase-obec/strategicky-rozvojovy-dokument-obce/>

*tvorby filmových a televizních děl. Z akcí pořádaných na veřejném prostranství, jejichž celý výtěžek je odveden na charitativní a veřejně prospěšné účely, se poplatek neplatí.*<sup>63</sup>



Obr. č. 1 – náves, Zbůch (Zdroj: autor)

## 6.2. Historie obce

Osídlování na území obce má své kořeny již v pravěku, jak dokazují mnohočetné nálezy z dob halštatsko-laténské, bronzové a římské. První písemná zmínka o Zbůchu pak pochází z roku 1253. V té době obec patřila klášteře premonstrátů v Chotěšově. Mnoho staletí byla obec majetkem klášteře, který ovlivňoval vývoj obce. Na konci 18. století byl klášter zrušen a obec následně patřila Náboženskému fondu. Následně od roku 1822 byla obec majetkem knížecího rodu Therm – Taxis, a tak tomu bylo až do zrušení feudalismu.<sup>64</sup>

V roce 1861 byla blízko obce zprovozněna železniční trať Plzeň – Brod nad Lesy, nicméně samotná stanice byla v obci postavena a otevřena až v roce 1906. Na konci 19. století nebyl Zbůch příliš velký, spíše byl zemědělskou osadou, kde se nacházela menší náves s dominantní kaplí a pár selských usedlostí. Na počátku 20. století, kvůli zahájení těžby černého uhlí,

---

<sup>63</sup> § 4 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích

<sup>64</sup> Historie obce - Oficiální stránky obce Zbůch. *Obec Zbůch - Oficiální stránky obce Zbůch* [online]. 2023 [cit. 15.03.2023]. Dostupné z: <https://www.zbuch.cz/nase-obec/historie-obce/>



rapidně vzrostl počet obyvatel. V obci byla následně roku 1919 postavena první obecná škola. Dále byla postavena radniční budova, kde o pár let později v její blízkosti vznikl i pomník se sochou představující prezidenta T. G. Masaryka.<sup>65</sup>

V roce 1938 byl Zbůch kvůli Mnichovské dohodě postoupen Velkoněmecké říši. Důvodem bylo především „černé zlato“, které se na území obce těžilo. Následně byl Zbůch v květnu 1945 americkými tanky vysvobozen.<sup>66</sup>

### 6.3. Životní prostředí

Zeleň v obci a celkově životní prostředí je na velice dobré úrovni. Nejvíce zde najdeme již vzrostlou zeleň. Ke kácení zeleně dochází jen málokdy, většinou kvůli novým výstavbám. Obec se následně ihned po výstavbě snaží veřejnou zeleň obnovit. Zastupitelé chtějí do budoucna zřídit nové odpočinkové zóny v obci a revitalizovat vodní plochy.

V současnosti je však hlavní problém vysoká dopravní zátěž, která negativně ovlivňuje životní prostředí v obci. Skrze celou obec vede komunikace I/26, která má za následek vysokou hlučnost a zejména nadměrnou prašnost a imisní zatížení. Ovzduší v obci dále také znečišťuje vytápění bytů a domů. V budoucnu se proto obec chce zaměřit na zavádění nízkoemisních zdrojů vytápění, aby se znečištění ovzduší snížilo.<sup>67</sup>

### 6.4. Cestovní ruch

Uprostřed návsi se nachází zděná kaple, která byla postavena v roce 1850. Kaple byla vysvěcena sv. Josefem, po kterém byla kaple následně pojmenována.

Poblíž hlavní ulice s názvem Plzeňská najdeme tzv. boží muka Na Výhledech. Na sloupku se nachází vytesaný nápis „Karel Schaffer aus Zwug 1848“. Tento nápis má připomínat zbůšského obyvatele, který v roce 1848 postavil boží muka.

V ulici s názvem 5. května se nachází památník věnován obětem I. světové války, který má sloužit jako památka za padlé obyvatele během války.

---

<sup>65</sup> Historie obce - Oficiální stránky obce Zbůch. *Obec Zbůch - Oficiální stránky obce Zbůch* [online]. 2023 [cit. 15.03.2023]. Dostupné z: <https://www.zbuch.cz/nase-obec/historie-obce/>

<sup>66</sup> Historie obce - Oficiální stránky obce Zbůch. *Obec Zbůch - Oficiální stránky obce Zbůch* [online]. 2023 [cit. 15.03.2023]. Dostupné z: <https://www.zbuch.cz/nase-obec/historie-obce/>

<sup>67</sup> Strategický rozvojový dokument obce - Oficiální stránky obce Zbůch. *Obec Zbůch - Oficiální stránky obce Zbůch* [online]. 2023 [cit. 20.03.2023]. Dostupné z: <https://www.zbuch.cz/nase-obec/strategicky-rozvojovy-dokument-obce/>

Další pomník, který se v obci nachází je pomník „Rudoarmějcům“. Tento pomník najdeme v ulici U školky a má připomínat sovětské válečné zajatce z doby II. světové války.

Přes obec vede také turistická stezka, která začíná v obci Týnec, dále vede skrz Starý důl, Zbůch, Červený újezd a Líně. Turistická trasa následně končí před obcí Nová ves.

Blízko obce se nachází také přírodní rezervace Nový rybník, kde se nachází dřevěná vyhlídková věž. Díky vyhlídkové věži mohou návštěvníci zblízka pozorovat mnoho druhů ptactva, jelikož rezervace je ptactva každoročním hnízdištěm. Tato oblast se stala v roce 2007 přírodní rezervací.

Do budoucna by chtěla obec zřídit více naučných stezek, které by byly propojeny s hornickou historií Zbůchu.



Obr. č. 2 – zděná kaple, Zbůch (zdroj: autor)

## 6.5. Financování obce

Pro obec je primární zdroj financování zpravidla rozpočet obce. Rozpočet obce je finanční plán hospodaření schválený zastupitelstvem, kterým se financují různé rozvojové projekty. Obecní rozpočet většinou financuje méně obtížnější projekty. Na více finančně náročnější projekty musí obec shánět finanční prostředky z různých dotačních programů. Mezi nejčastější poskytovatele dotací pro obec patří: Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo financí, Ministerstvo

zemědělství, Ministerstvo životního prostředí, Státní fond dopravní infrastruktury, Operační program životního prostředí, Nadace ČEZ a Plzeňský kraj.<sup>68</sup>

Dotace jsou v obci nejčastěji využívány ke zlepšení kvality veřejných služeb, na stavební obnovy, na nové výstavby veřejných budov, na cestovní ruch, na úpravy chodníků a silnic, na zlepšování kvality životního prostředí v obci atd.

## **6.6. Uskutečněné projekty obce**

### **6.6.1. Veřejné hřiště**

V roce 2021 nechala obec zrealizovat přeměnu plochy obce Zbůch nacházející se v blízkosti mateřské školy na parcele č. 153/1. Cílem této přeměny bylo obnovit v celku nevyužívaný prostor, který by následně sloužil k pořádání společenských akcí. Zároveň na tomto místě bylo vytvořeno nové dětské hřiště. Uprostřed tohoto prostoru najdeme Pomník Rudoarmějcům, u kterého byly v rámci přeměny umístěny nové lavičky k možnosti posezení a trávení volného času.<sup>69</sup>



Obr. č. 3 – veřejný prostor, Zbůch (zdroj: autor)

---

<sup>68</sup> Strategický rozvojový dokument obce - Oficiální stránky obce Zbůch. *Obec Zbůch - Oficiální stránky obce Zbůch* [online]. 2023 [cit. 20.03.2023]. Dostupné z: <https://www.zbuch.cz/nase-obec/strategicky-rozvojovy-dokument-obce/>

<sup>69</sup> Veřejné hřiště - Oficiální stránky obce Zbůch. *Obec Zbůch - Oficiální stránky obce Zbůch* [online]. 2023 [cit. 15.03.2023]. Dostupné z: <https://www.zbuch.cz/projekty-obce/verejne-hriste-1093cs.html>



Obr. č. 4 - dětské hřiště, Zbůch (zdroj: autor)

### 6.6.2. Revitalizace rybníka na návsi

Cílem tohoto projektu bylo revitalizovat rybník nacházející se na návsi obce za účelem znovuvytvoření kvalitního vodního prostředí. Revitalizace rybníka spočívala v odstranění usazenin ze zátopy, které výrazně ovlivňovaly kvalitu vody. Dále bylo potřeba opravit stávající břehy rybníka, stabilizovat trasy přítoku a upravit špatné výstí dešťové kanalizace. Součástí revitalizace bylo také upravit zeleň okolo břehů rybníka.<sup>70</sup>



Obr. č. 5 – návsní rybník, Zbůch (zdroj: autor)

---

<sup>70</sup> Revitalizace návsního rybníka, Zbůch - Oficiální stránky obce Zbůch. *Obec Zbůch - Oficiální stránky obce Zbůch* [online]. 2023 [cit. 15.03.2023]. Dostupné z: <https://www.zbuch.cz/projekty-obce/revitalizace-navesniho-rybnika-zbuch-1095cs.html>

## **6.7. Připravované projekty obce**

### **6.7.1. Parkovací stání v centru Zbůchu**

Kvůli nedostatečnému počtu parkovacích míst v centru obce, obec schválila projektovou dokumentaci na vznik nového parkoviště, které by mělo mít až 43 parkovacích stání. V současnosti je parkoviště u obchodu s potravinami, které je však svými parkovacími místy nedostačující. Nové parkoviště má být do tvaru „písmena U“, což umožní parkovat jak po obvodní části, tak uprostřed. Okolo nového parkoviště by měla být následně vysázena travnatá plocha se stromy, keři a další zelení. Součástí projektu má být také zřízení nového místa pro kontejnery s tříděným odpadem. Místo s kontejnery má vzniknout naproti parkovišti.<sup>71</sup>

Obec bude výstavbu realizovat v závislosti na svých finančních možnostech.

### **6.7.2. Park u návesního rybníka**

Cílem tohoto projektu je vytvořit na návsi obce takový prostor, který by byl řešen jako společensko-rekreační park s velkou škálou aktivit. Díky realizaci veřejného parku dojde v centru obce k významnému pěšimu uzlu. Tímto projektem by se obci mělo podařit zhodnotit stávající veřejný prostor a významně tak zvýšit atraktivitu místa. Aby mohla být realizace uskutečněna, je potřeba zbourat zchátralé objekty, dorovnat plochu parku, vyklidit plochu parku a vysázet novou zeleň. Projekt má navazovat na již uskutečněnou revitalizaci rybníka. V parku mají být namísto vyšlapaných pěšin vytvořeny mlátové cesty, které v parku budou tvořit pěší okruh kolem již zmíněného rybníka. V parku nemá chybět ani dostatek míst k sezení, odpadkové koše, informační cedule atd.<sup>72</sup>

---

<sup>71</sup> Parkoviště na Náměstí, Zbůch - Oficiální stránky obce Zbůch. *Obec Zbůch - Oficiální stránky obce Zbůch* [online]. 2023 [cit. 15.03.2023]. Dostupné z: <https://www.zbuch.cz/projekty-obce/parkoviste-na-namesti-zbuch-1094cs.html>

<sup>72</sup> Architektonická studie „Parku u návesního rybníka“ ve Zbůchu - Oficiální stránky obce Zbůch. *Obec Zbůch - Oficiální stránky obce Zbůch* [online]. 2023 [cit. 15.03.2023]. Dostupné z: <https://www.zbuch.cz/projekty-obce/architektonicka-studie-parku-u-navesniho-rybnika-ve-zbuchu-1101cs.html>

Jelikož v poslední době dochází v obci k vysokému nárůstu počtu obyvatel, je potřeba občanům nabídnout pestré veřejné prostory pro všechny věkové skupiny, kde by mohli trávit svůj volný čas.



Obr. č. 6 - plocha budoucího návesního parku (zdroj: autor)

### 6.7.3. „Retail park“ v lokalitě U Šachty

Obec Zbůch připravuje spolu se soukromým investorem projekt výstavby „Retail parku“. Jedná se o areál, který má být vybudován na konci obce u hlavní silnice směrem na Plzeň, který má obyvatelům nabídnout více služeb a zkvalitnit tak život v obci Zbůch. V areálu by se měl nacházet supermarket, kavárna, restaurace a lékárna. Retail park bude tvořen ze tří moderních budov, které budou návštěvníkům zvláště nabízet gastronomické, obchodní a administrativní prostory. V Retail parku by o parkování nemělo být nouze, jelikož má nabízet až 159 parkovacích míst. Obec uvažuje do areálu také umístit mycí boxy pro osobní automobily s možností samoobsluhy.<sup>73</sup>

Aby „Retail park“ mohl vzniknout, bude potřeba upravit územní plán obce a obstarat dostatek finančních prostředků na uskutečnění této velké výstavby.

---

<sup>73</sup> Architektonická studie Retail parku Zbůch v lokalitě U Šachty - Oficiální stránky obce Zbůch. *Obec Zbůch - Oficiální stránky obce Zbůch* [online]. 2023 [cit. 15.03.2023]. Dostupné z: <https://www.zbuch.cz/projekty-obce/architektonicka-studie-retail-parku-zbuch-v-lokalite-u-sachty-1102cs.html>



#### 6.7.4. Sportovně rekreační areál

Cílem tohoto projektu je vytvořit sportovně rekreační území pro obyvatele obce Zbůch. V současné době se na tomto území nachází sportovní areál TJ Baník Zbůch, který zahrnuje dvě fotbalové hřiště, volejbalové hřiště a historickou klubovnu. Sportovní areál má pro obec velký význam, neboť plní funkci společenskou a v neposlední řadě také historickou, jelikož klub TJ Baník Zbůch zde funguje již přes sto let. Za fotbalovým hřištěm se dále nachází louka a menší les, které jsou nejvíce využívány k procházkám nebo venčení psů.<sup>74</sup>

Bohužel za posledních pár let areál začal „chátrat“, působí zastarale, chybí zde více sportovních možností, okolní cesty jsou ve špatném stavu, les je obtížně přístupný. Je proto nezbytné, aby obec stávající areál revitalizovala a nabídla obyvatelům více volnočasových aktivit.

Na ploše, kde se nachází volejbalové hřiště, by měli přibýt až dvě další hřiště. Chybět by na této ploše neměly ani pingpongové stoly, venkovní posilovna, dětské hřiště, stojany na cyklistická kola, nové lavičky a mnoho dalších herních prvků. Podél fotbalového hřiště obec navrhuje přistavět fotbalové šatny, novou tribunu a toalety pro veřejnost. Louce by obec chtěla vrátit její přirozený vzhled a na kraji postavit malý altánek, který by mohl sloužit k pořádání různých akcí či dokonce k pořádání svateb. V lese by měly přibýt nové pěší stezky, kde by se nacházely cvičební nebo herní prvky, vyrobené z přírodních materiálů.<sup>75</sup>

Celkový odhad na výstavbu sportovně rekreačního areálu činní necelých 13 milionů korun. Obec tak neplánuje celou výstavbu zrealizovat najednou, nýbrž po jednotlivých částech s ohledem na financování, které může být zajištěno buď z rozpočtu obce, dotací nebo sponzorských příspěvků.

---

<sup>74</sup> Územní studie sportovně rekreačního areálu v obci Zbůch - Oficiální stránky obce Zbůch. *Obec Zbůch - Oficiální stránky obce Zbůch* [online]. 2023 [cit. 15.03.2023]. Dostupné z: <https://www.zbuch.cz/projekty-obce/uzemni-studie-sportovne-rekreacniho-arealu-v-obci-zbuch-1097cs.html>

<sup>75</sup> Územní studie sportovně rekreačního areálu v obci Zbůch - Oficiální stránky obce Zbůch. *Obec Zbůch - Oficiální stránky obce Zbůch* [online]. 2023 [cit. 15.03.2023]. Dostupné z: <https://www.zbuch.cz/projekty-obce/uzemni-studie-sportovne-rekreacniho-arealu-v-obci-zbuch-1097cs.html>

Jak jsem již uvedla výše, za posledních pár let došlo v obci k velkému nárůstu počtu obyvatel, proto je nezbytné nabídnout obyvatelům všech věkových kategorií kvalitní a atraktivní prostory pro trávení volného času.



Obr. č. 7 – fotbalové hřiště, Zbůch (zdroj: autor)



Obr. č. 8 – volejbalové hřiště, Zbůch (zdroj: autor)



## 7. VLASTNÍ VÝZKUM

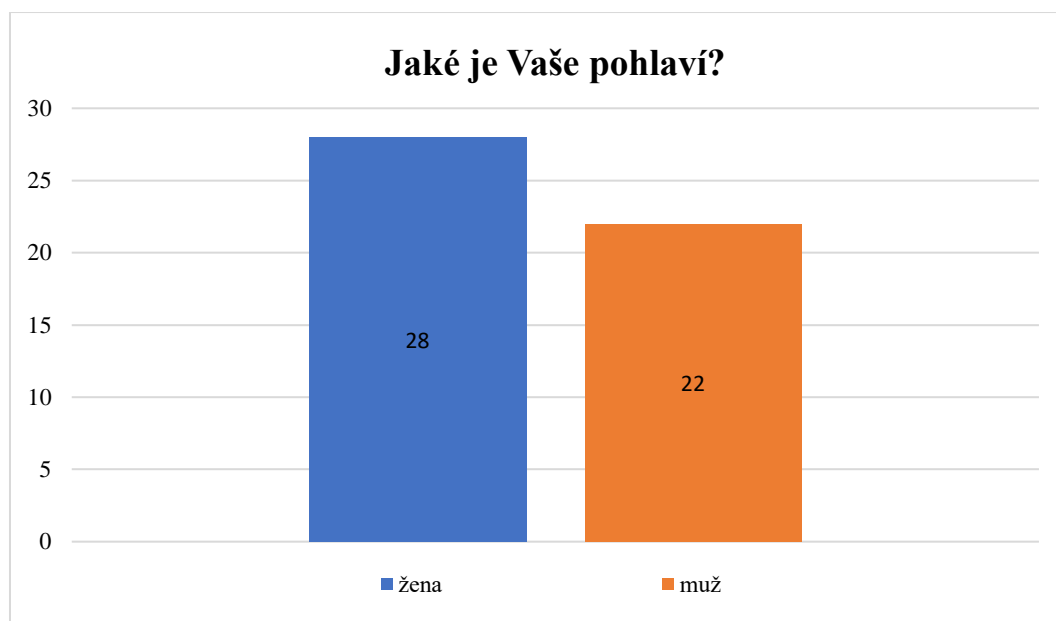
Cílem praktické části mé bakalářské práce je zhodnotit veřejný prostor v obci Zbůch a získat konkrétní informace o tom, jak obyvatelé vnímají aktuální stav veřejných prostorů, co by v nich rádi viděli, co by změnili a jaké jsou jejich potřeby a přání v této oblasti. Výzkum byl realizován formou kvantitativního dotazníku. Dotazník byl vytvořen přes portál survio, který byl následně distribuován mezi obyvatele obce Zbůch, kteří měli možnost odpovědět na otázky týkající se jejich názorů a zkušeností s veřejným prostorem. Na dotazník následně odpovědělo 50 respondentů, z toho 28 žen a 22 mužů. Dotazník obsahoval 13 otázek, z toho 10 uzavřených, 2 otevřené a 1 s více možnostmi odpovědí.

V dotazníku byly otázky zaměřeny na spokojenost s aktuálním stavem veřejných prostorů v obci, na oblíbené způsoby využívání těchto prostorů, na dostatečnost kulturních akcí, míst k odpočinku, sportovních ploch, zeleně, osvětlení a na bezpečnost. Dále se otázky v dotazníku zaměřovaly na přání a potřeby obyvatel týkající se veřejného prostoru.

Tímto dotazníkem bych chtěla přispět k lepšímu pochopení přání a potřeb obyvatel a umožnit tak obci tyto aspekty brát v úvahu při navrhování budoucích investic do veřejného prostoru. Doufám, že výsledky tohoto výzkumu budou pro vedení obce užitečné a pomohou ke zlepšení kvality života obyvatel.

## 7.1. Dotazníkové šetření

### Otázka č. 1

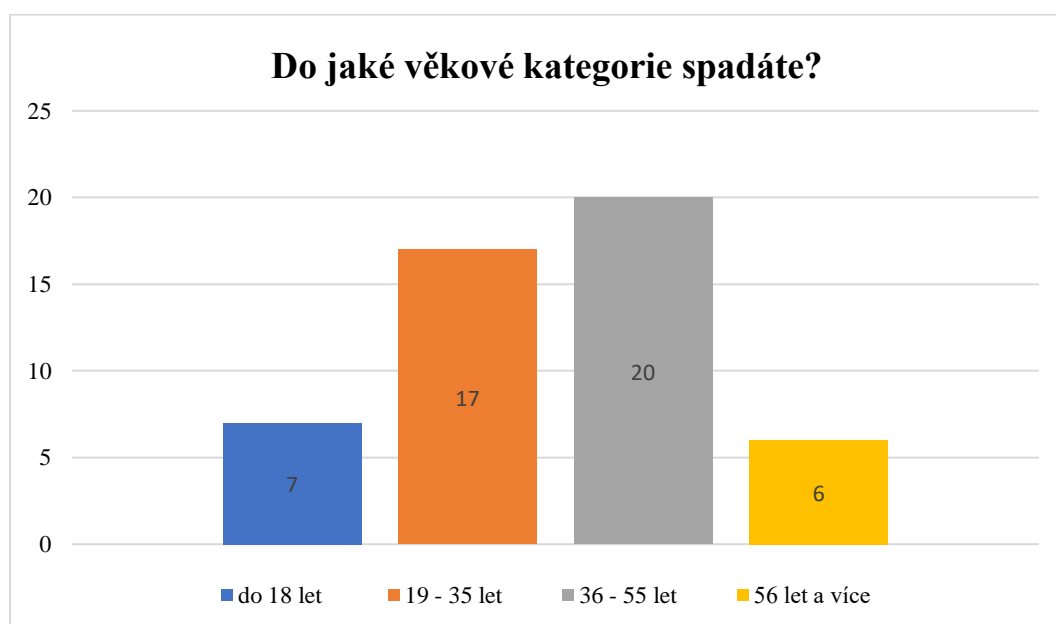


Graf č. 1

Zdroj: autor

Dotazník na téma „Veřejný prostor v obci Zbůch“ vyplnilo celkem 50 občanů Zbůchu, z toho 28 žen a 22 mužů. Ženy tak tvoří větší část skupiny dotázaných, poměr žen a mužů je však stále relativně vyrovnaný.

### Otázka č. 2



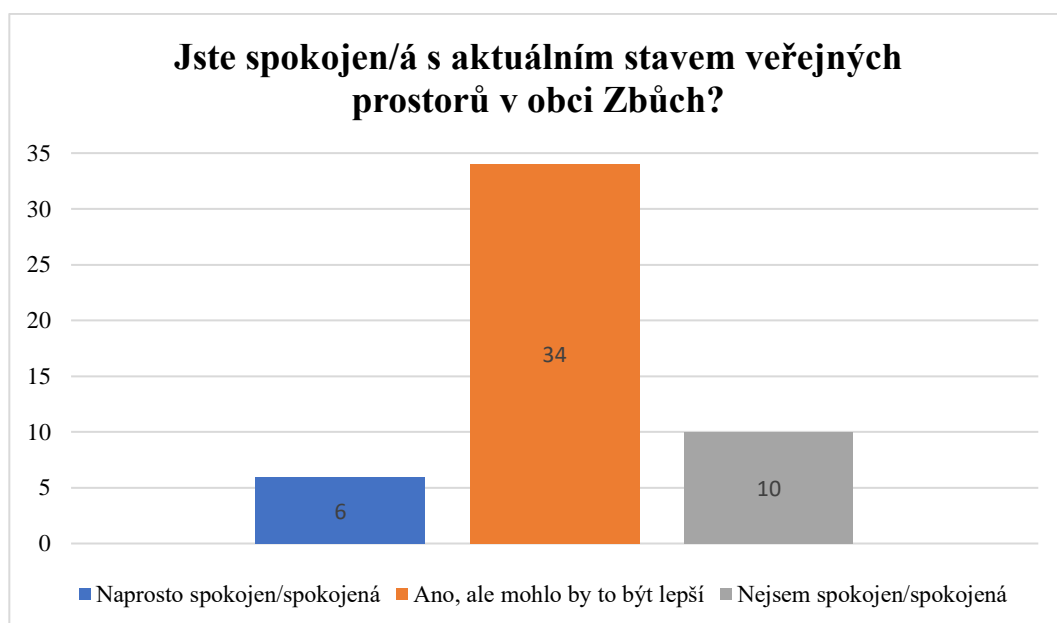
Graf č. 2

Zdroj: autor

V druhé otázce respondenti měli zaškrtnout do jaké věkové kategorie spadají. Na výběr bylo celkem ze čtyř věkových kategorií. Nejvíce respondentů spadá do věkové kategorie 36 – 55 let, tj. 20 respondentů. Druhou největší skupinou respondentů jsou občané v rozmezí 19 – 35 let, tj. 17 respondentů. 7 respondentů spadá do 18 let věku a nejméně respondentů spadá do věkové kategorie 56 let a více. V dotazníku jsou tak zastoupeny všechny věkové skupiny.

Právě věkové složení obyvatelstva může ovlivnit využití veřejného prostoru v obci. Pokud v obci převažují důchodci, může být důležité zajistit dostatek míst k procházení, parků a dalších klidných míst, kde si mohou užívat volný čas. Naopak pokud v obci převažují mladí lidé, může být výhodné investovat do sportovních a rekreačních aktivit.

### Otázka č. 3



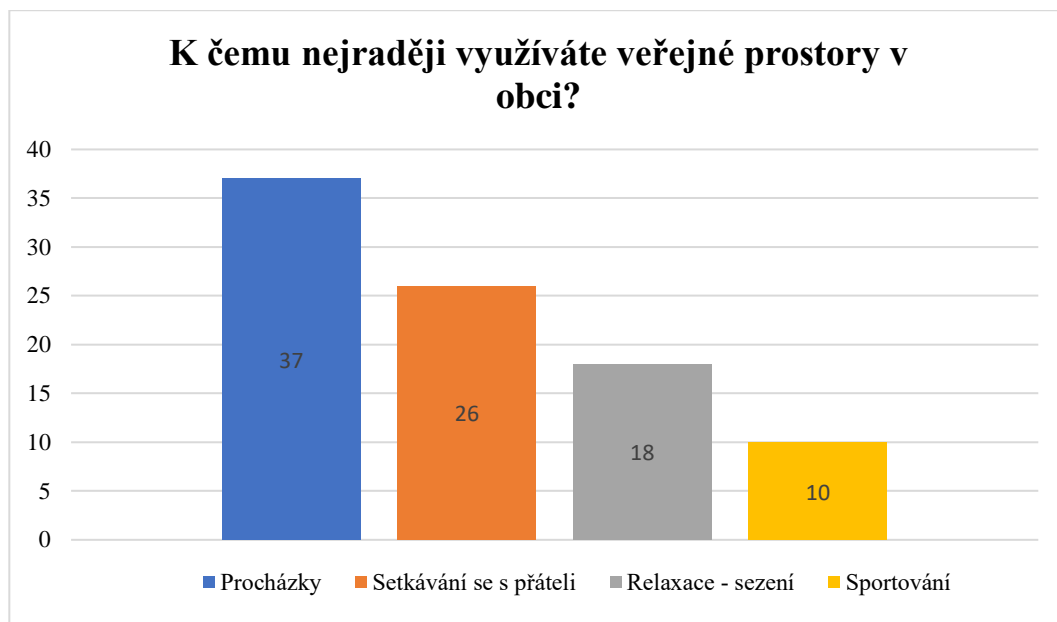
Graf č. 3

Zdroj: autor

Třetí otázka se týkala míry spokojenosti obyvatel Zbůchu se současným stavem veřejných prostorů v obci. Respondenti měli na výběr ze tří možností (viz graf č. 3). Nejvíce respondentů zaškrtnulo, že jsou s aktuálním stavem veřejných prostorů v obci spokojeni, ale určitě by to mohlo být lepší. Z toho lze vyvodit to, že si občané uvědomují, že je neustále prostor pro zlepšování, zároveň jsou ale vděční za to, co již mají k dispozici. Pouhých 6 respondentů uvedlo, že jsou s veřejnými prostory naprostě spokojeni. Oproti tomu 10 respondentů není s aktuálním stavem veřejných prostorů spokojeno vůbec. Celkově jsou

tyto výsledky užitečné pro místní správu, aby se dozvěděla, jak jsou obyvatelé s veřejnými prostory spokojeni, jak je využívají, jaké jsou jejich preference a potřeby. Díky tomu může obec následně vytvořit plán pro zlepšení veřejných prostorů v obci.

#### Otázka č. 4

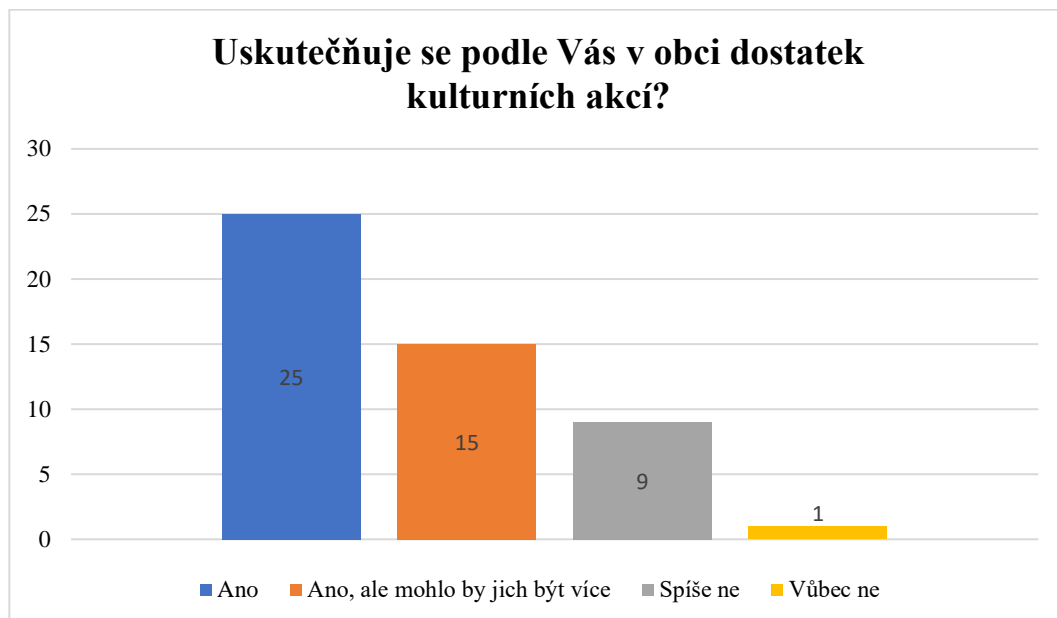


Graf č. 4

Zdroj: autor

Čtvrtá otázka se v dotazníku týkala oblíbených způsobů využívání veřejných prostorů v obci Zbůch. Respondenti mohli zaškrtnout jednu nebo více možností. Skoro všech 50 respondentů zaškrtnulo více než jen jednu možnost, což naznačuje, že veřejné prostory slouží k různým účelům. V obci občané nejvíce využívají veřejné prostory k procházkám. Druhou nejčastější aktivitou ve veřejných prostorech je setkávání se s přáteli, kterou zaškrtnulo 26 respondentů. Již značně méně respondentů uvedlo, že využívají veřejné prostory k relaxaci – sezení. Nejméně respondentů uvedlo možnost sportování, což může naznačovat, že v obci není dostatek sportovních ploch.

## Otázka č. 5

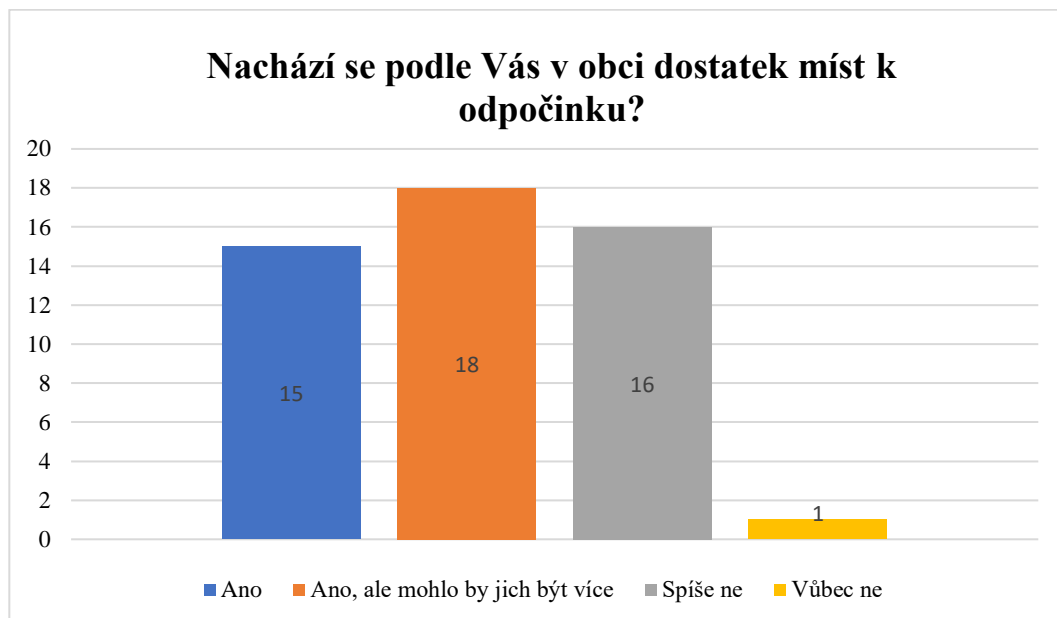


Graf č. 5

Zdroj: autor

Pátá otázka se týkala toho, zda se podle občanů v obci pořádá dostatek kulturních akcí. Podle výsledku dotazování se zdá, že většina respondentů vnímá, že se v obci uskutečňuje dostatečný počet kulturních akcí. 15 respondentů také označilo, že by se v obci mohlo pořádat více kulturních akcí, což naznačuje, že neustále existuje prostor pro zlepšování a rozvíjení kulturního života v obci Zbůch. Pouze podle 1 respondenta se v obci vůbec neuskutečňuje dostatek kulturních akcí, což ale není relevantní vzorek na to, aby se dalo říci, že je to obecná zkušenost všech občanů. Podle odpovědí lze tak usoudit, že existuje poptávka po pořádání kulturních akcích. Obec by se tak mohla zaměřit na větší rozvoj kulturních aktivit.

## Otázka č. 6

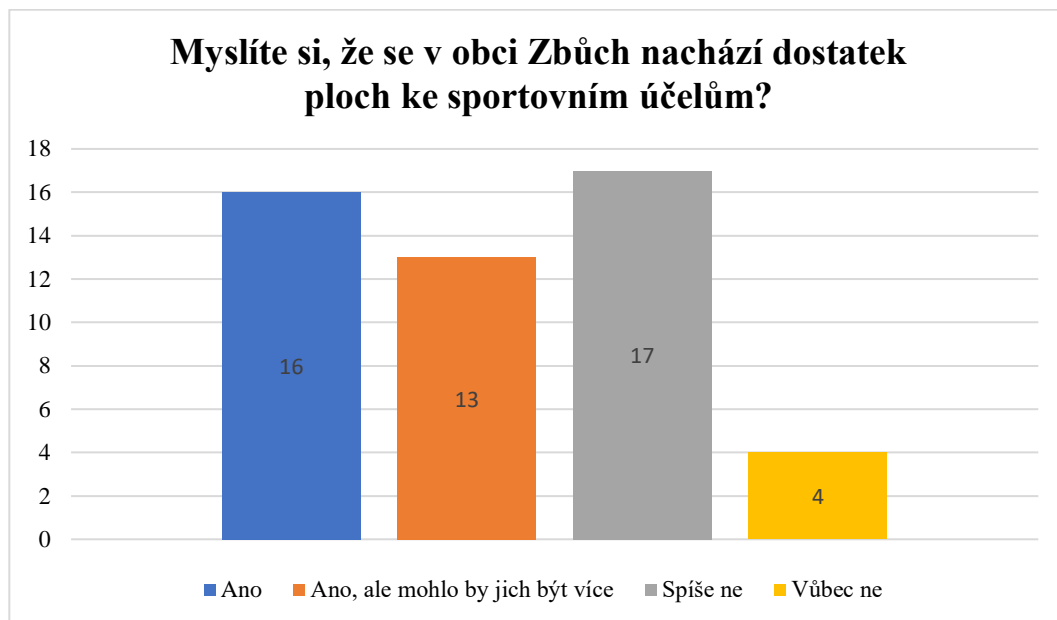


Graf č. 6

Zdroj: autor

Otázka č. 6 byla zaměřena na to, zda se podle občanů v obci nachází dostatek míst k odpočinku. Tady byly odpovědi již celkem různorodé. Většina respondentů (33 z 50) uvedlo, že se v obci nachází dostatek míst k odpočinku, z toho však 18 respondentů uvedlo, že by uvítalo více míst k odpočinku. 16 respondentů zaškrtnulo možnost spíše ne a 1 respondent zaškrtnul, že se v obci vůbec nenachází dostatečný počet míst k odpočinku. Podle odpovědí lze usuzovat, že i když někteří občané považují množství míst k odpočinku za dostačující, další můžou pociťovat takových míst nedostatek. Vedení obce by se tak mělo zaměřit na to, jak zlepšit dostupnost míst k odpočinku a zajistit občanům tak kvalitní, pohodlný a bezpečný prostor pro odpočinek.

## Otázka č. 7



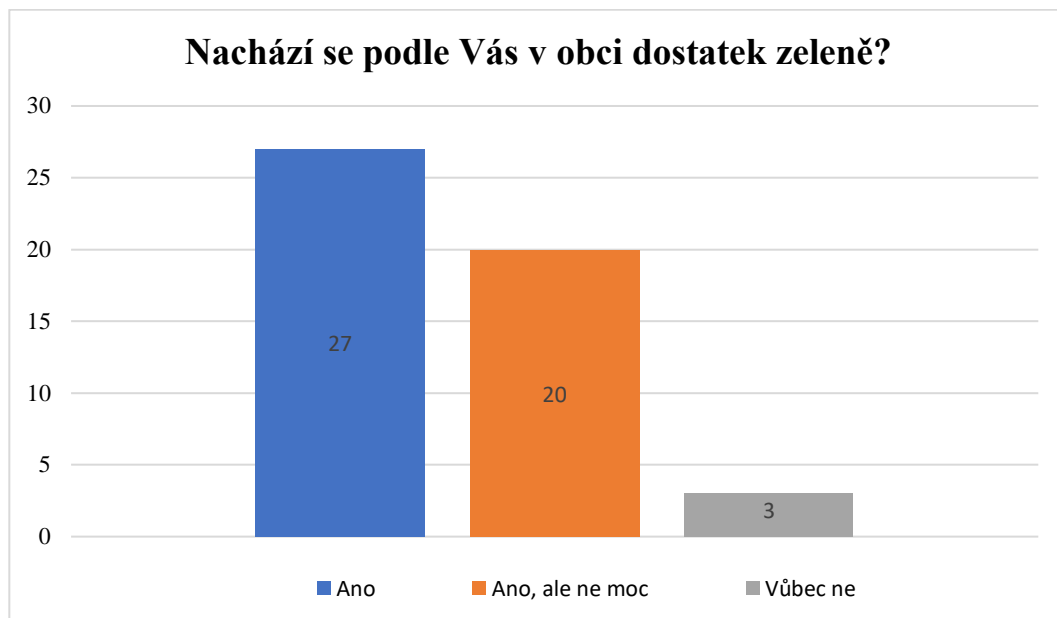
Graf č. 7

Zdroj: autor

Sedmá otázka se zaměřovala na to, zda se dle občanů v obci Zbůch nachází dostatek ploch ke sportovním účelům. I v této otázce se odpovědi obyvatel obce na dostatek ploch ke sportovním účelům poměrně odlišovaly. 16 respondentů zaškrtnulo, že je podle nich dostatek sportovních ploch. Naopak však 13 respondentů zaškrtnulo, že je dostatek ploch, ale mohlo by jich být více, což naznačuje, že stávající plochy ke sportovním účelům nejsou úplně dostačující. 17 respondentů uvedlo, že spíše nejsou spokojeni s dostatkem ploch, což značí, že v obci podle nich nejsou sportovní plochy dostatečné. 4 respondenti zaškrtnuli odpověď, že nejsou spokojeni vůbec, což značí, že jsou velmi nespokojeni s nedostatkem ploch ke sportování. Celkově lze tedy říci, že podle výsledků odpovědí je potřeba vylepšit situaci s plochami ke sportování, aby bylo požadavkům a potřebám obyvatel vyhověno.

Jak bylo již zmíněno v kapitole 6. Projekty obce, obec plánuje přeměnu sportovně rekreačního areálu, kde se v současné době nachází fotbalové a volejbalové hřiště. Do budoucna by tak tento areál měl být zrekonstruován a rozšířen o další sportovní plochy jako například skatepark, venkovní posilovna nebo in-line dráha.

## Otázka č. 8



Graf č. 8

Zdroj: autor

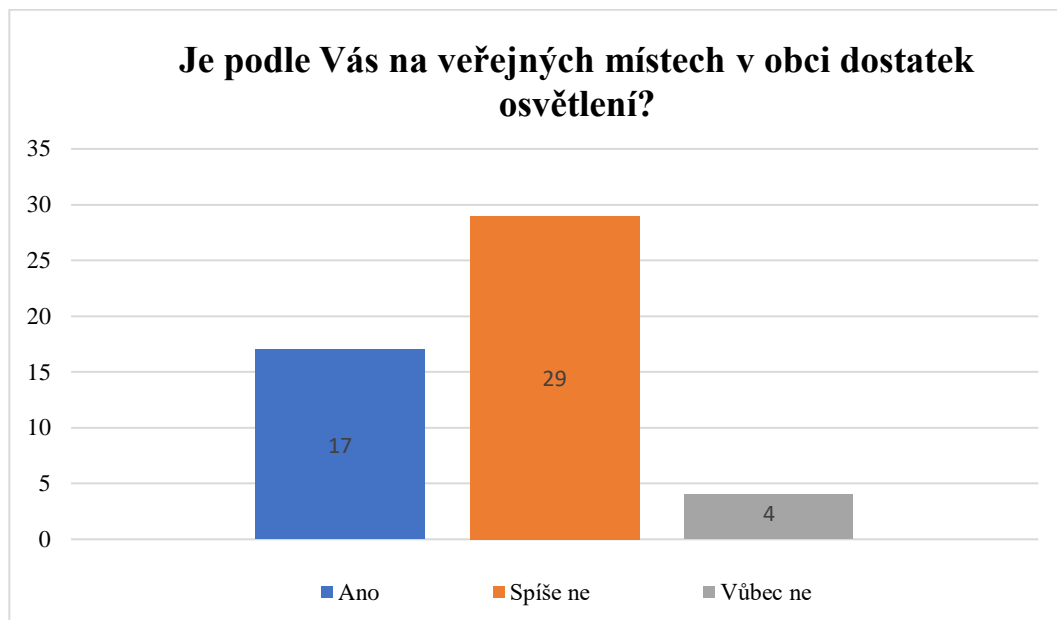
Osmá otázka se týkala zeleně. V dotazníku jsem se občanů Zbůchu ptala, zda se podle nich v obci nachází dostatek zeleně. Dostatek zeleně ve veřejném prostoru má totiž zásadní vliv na celkové vnímání těchto prostorů a dále na lidské zdraví, jak psychické, tak fyzické.

Podle většiny respondentů se v obci nachází dostatek zeleně a jsou tak s množstvím zeleně v obci spokojeny, což je pozitivní zpráva. Zároveň však 20 respondentů zaškrtnulo, že se v obci nachází zeleň, ale ne moc, což může značit, že by si přáli více zelených ploch v obci. Respondenti tím tedy naznačují, že stávající zeleň v obci není zcela dostačující. 3 respondenti vybrali třetí možnost, a to že se v obci vůbec nenachází dostatek zeleně, což může být pro vedení obce signálem pro zlepšení situace. Z odpovědí na tuto otázku je tak zřejmé, že ne všichni obyvatelé mají stejný názor na množství zeleně v obci.

V současné době probíhá revitalizace návesního parku v centru obce. Park by měl občanům nabídnout kvalitní zelenou plochu ke trávení volného času.



## Otázka č. 9



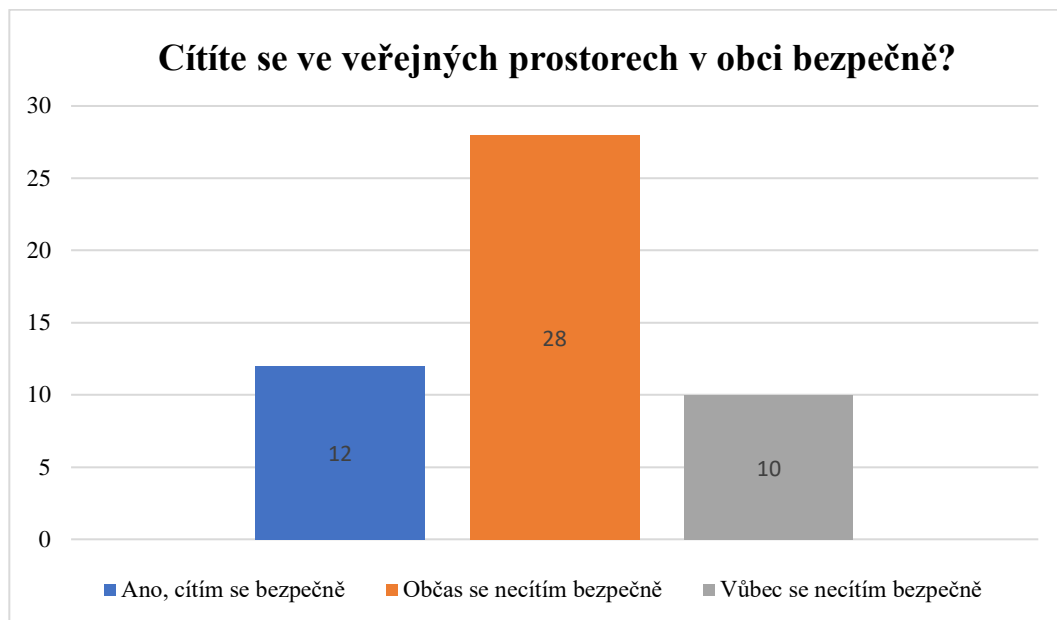
Graf č. 9

Zdroj: auto

Devátá otázka se týkala toho, zda se dle občanů na veřejných místech v obci nachází dostatek osvětlení. Podle výsledných odpovědí na tuto otázku vyplývá, že většina respondentů není s množstvím osvětlení na veřejných místech v obci spokojena. Pouze 17 respondentů zaškrtnulo možnost, že je osvětlení v obci dostačující, což je méně než polovina odpovídajících respondentů. Zbývajících 29 respondentů zaškrtnulo, že množství osvětlení je spíše nedostačující a 4 respondenti dokonce zaškrtnuli, že osvětlení není dostačující vůbec. Z odpovědí tak vyplývá, že mezi občany existuje velká obava z nedostatečného osvětlení v obci.

Nedostatečné množství osvětlení může vyvolat mnoho nebezpečných situací, jako například vandalismus, pády nebo pocit nebezpečí. Je proto nezbytné, aby obec přijala opatření k zajištění dostatečného množství osvětlení. Možná opatření pro zlepšení viditelnosti a bezpečnosti v obci mohou zahrnovat zejména instalaci nových světel nebo opravu rozbitých světel.

## Otázka č. 10



Graf č. 10

Zdroj: autor

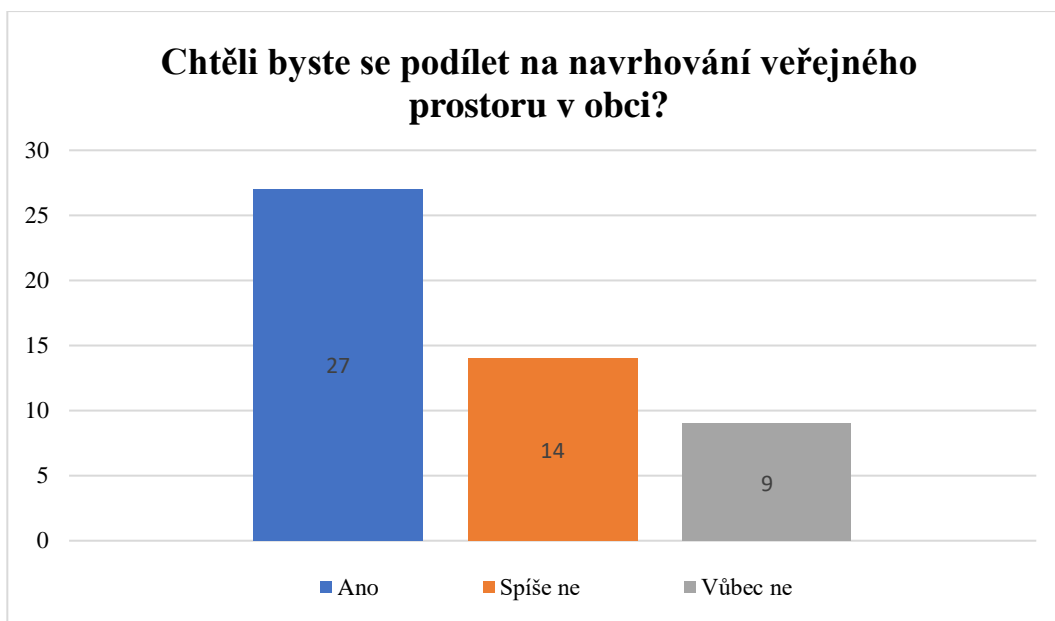
Desátá otázka se týkala toho, zda se občané ve veřejných prostorech cítí bezpečně. Z odpovědí na tuto otázku vyplývá, že situace ohledně bezpečnosti není zrovna přívětivá. Pouze 12 respondentů odpovědělo, že se ve veřejných prostorech cítí naprosto bezpečně, což je méně než polovina odpovídajících. 28 respondentů uvedlo, že se ve veřejných prostorech občas necítí bezpečně a dalších 10 respondentů se necítí bezpečně vůbec.

Dá se tedy říci, že většina odpovídajících občanů má nějaké obavy z bezpečnosti ve veřejných prostorech. Jelikož tato otázka nebyla dále rozvinuta, není možné přesně určit, z jakého důvodu se občané necítí ve veřejných prostorech příliš bezpečně. Podle výsledků z předchozí otázky č. 9 je možné, že právě nedostatek osvětlení ve veřejných prostorech má za následek u některých občanů pocit nebezpečí. Další možnou variantou, proč se občané nemusí cítit v prostorách bezpečně, jsou nepřizpůsobiví jedinci, kteří se často ve veřejných prostorech shlukují, jsou agresivní a dělají nepořádek. Také ve špatně vypadajících nebo chátrajících veřejných prostorech se občané nemusí cítit příjemně a může to v nich vyvolat právě pocit nebezpečí.

Obec by tak měla provést nezbytné kroky k zajištění bezpečnosti občanů v obci, jako např. zavedení policejních hlídek na těchto místech, zlepšení osvětlení nebo opravit nevhledně vypadající prostory. Je velice důležité, aby se obyvatelé

cítili ve veřejných prostorech obce bezpečně, jelikož pokud by se v prostorech cítili nebezpečně, nechtěli by takové prostory navštěvovat a trávit v nich čas.

#### Otázka č. 11



Graf č. 11

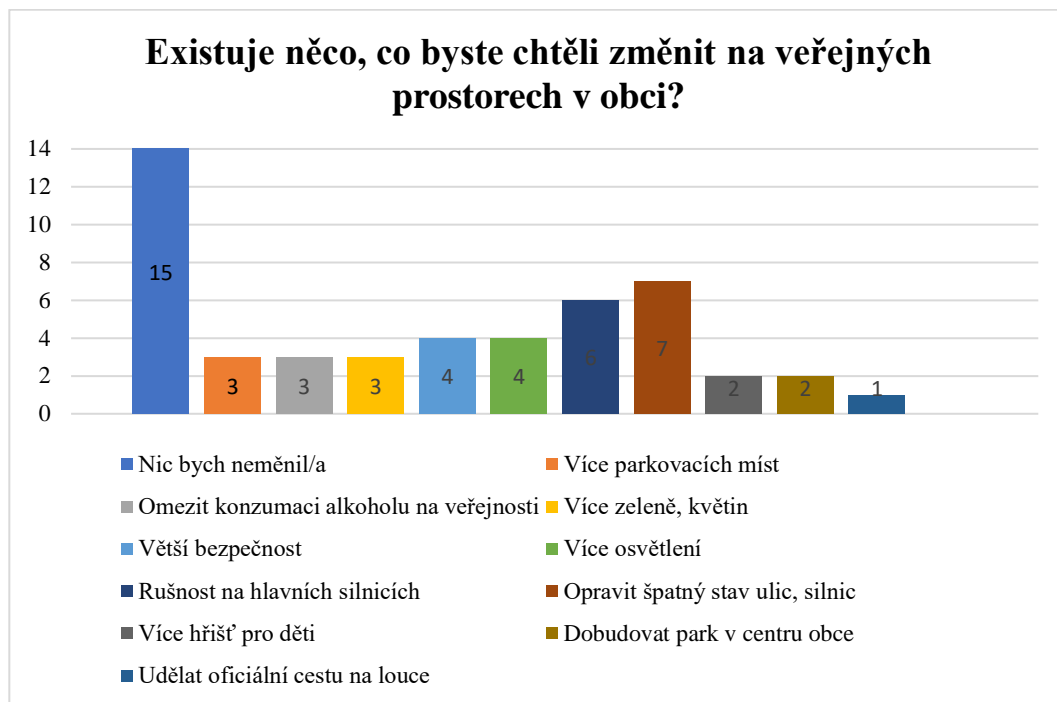
Zdroj: autor

Jedenáctá otázka byla zaměřena na to, zda by se občané chtěli podílet na navrhování veřejného prostoru v obci. 27 respondentů vybralo možnost, že by se chtěli aktivně podílet na navrhování veřejného prostoru. 14 respondentů vybralo možnost, že by se spíše nechtěli podílet na navrhování veřejného prostoru a 9 respondentů by se vůbec nechtělo podílet na navrhování veřejného prostoru v obci.

Z výsledků je patrné, že se stále najde skupina lidí, která je ochotna zapojit se do plánování veřejných prostorů a nabídnout své nápady a připomínky. Neznamená však, že ostatní občané, co se nechtějí podílet na navrhování veřejných prostorů, nemají zájem o kvalitní veřejné prostory. Je potřeba si uvědomit, že aby mohl vzniknout kvalitní veřejný prostor, je potřeba spolupráce celé komunity.

Bylo by vhodné proto zjistit, proč se někteří obyvatelé nechtějí podílet na navrhování veřejného prostoru. Může za tím stát např. nízká důvěra v místní orgány, nedostatečné informace o procesu nebo jen málo času. Pokud by se obci podařilo tyto překážky odstranit, mohla by se zvýšit motivace občanů k aktivnímu se podílení a přispění svých nápadů na vytváření kvalitního veřejného prostoru.

## Otázka č. 12



Graf č. 12

Zdroj: autor

Předposlední otázka byla otevřená a týkala se toho, zda existuje něco, co by občané chtěli na veřejných prostorech v obci změnit. 15 respondentů si myslí, že jsou veřejné prostory v pořádku a není potřeba je nijak zásadně měnit. Zbytek respondentů má určité vize pro zlepšování a zvyšování kvality těchto veřejných prostorů.

3 respondenti napsali, že by chtěli více parkovacích míst, aby bylo jednodušší najít parkovací místo, což může být pro mnoho lidí důležité. Další tři respondenti by omezili konzumaci alkoholu na těchto místech. V současnosti existuje v obci vyhláška o zákazu konzumace alkoholu na veřejnosti, bohužel se však najdou i tací, kteří tuto vyhlášku nerespektují. Další 3 respondenti by uvítali více zeleně, která může určitě přispět k lepšímu estetickému vzhledu obce nebo lepšímu ovzduší.

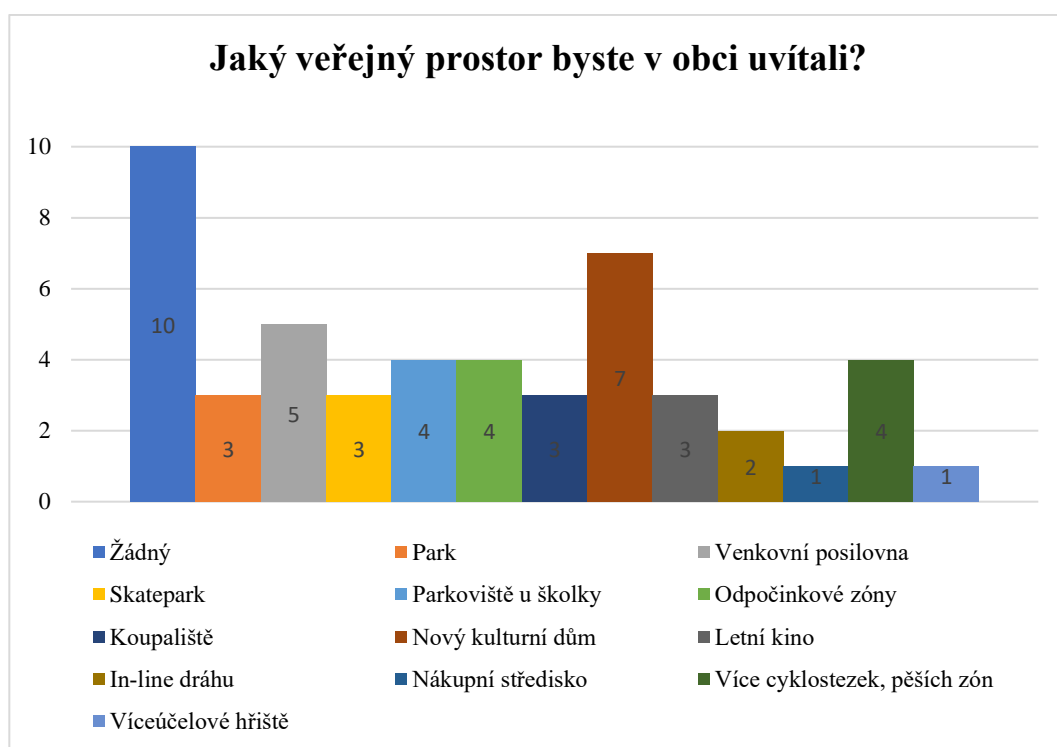
Někteří respondenti se zaměřují na bezpečnost v obci a vyžadují více osvětlení, další by chtěli omezit rušnost na hlavní ulici. Konečné řešení této rušné Plzeňské ulice by měl přinést obchvat Zbůchu, který má být realizován do r. 2030. Respondenti dále uvedli, že by chtěli, aby ulice byly v lepším stavu nebo aby se v obci nacházelo více dětských hřišť. V současnosti již obec postupně

realizuje rekonstrukce ulic a chodníků a snaží se tak zajistit chodcům maximální bezpečnost.

V posledních případech by 2 respondenti chtěli dobudovat park v centru obce a 1 respondent by chtěl vybudovat oficiální cestu na louce mezi hasičskou zbrojnicí a silnicí č. 26. Tyto poznatky by mohli přispět k lepšímu využití volného času a zlepšení dopravní komunikace v obci.

V závěru lze říci, že výsledky této otázky ukazují, že obyvatelé mají různé priority a preference v tom, co by rádi v obci změnili. Některé nápady mohou být na uskutečnění jednodušší, jiné mohou naopak vyžadovat více finančních prostředků na jejich realizaci. Je však důležité, aby vedení obce bralo na tyto nápady zřetel.

### Otázka č. 13



Graf č. 13

Zdroj: autor

Poslední otázka byla taktéž otevřená a byla zaměřena na to, jaké veřejné prostory by občané v obci dále uvítali. I tady byly preference občanů poměrně různorodé a je důležité, aby je vedení obce bralo v potaz při plánování veřejných prostorů v obci.

Výsledky ukazují, že 10 respondentů by v obci neuvítalo žádný nový veřejný prostor, což může znamenat, že jsou tito obyvatelé spokojeni s tím, co se v obci momentálně nachází, nebo že nemají konkrétní preference. Nejvíce žádané veřejné prostory byly parky, venkovní posilovna, odpočinkové zóny, cyklostezky a pěší zóny, což naznačuje že občané chtějí mít místa pro relaxaci, aktivní odpočinek a sportování. Značnou podporu získal také nový kulturní dům a letní kino, což značí, že obyvatelé obce mají zájem o kulturní a společenské akce. Dalšími vybranými možnostmi byly skatepark, parkoviště u školky, koupaliště, in-line dráha, nákupní středisko a víceúčelové hřiště.

Všechny tyto preference mohou odrážet potřeby různých věkových skupin obyvatelstva a ukazovat tak různorodost zájmů v obci.

## **7.2. Zhodnocení vlastního výzkumu**

Veřejný prostor je pro každou obec důležitým aspektem, který má vliv na kvalitu života obyvatel. Dobře navržený a využívaný veřejný prostor může vést k lepší spokojenosti obyvatel a posílení komunitního ducha. Proto bylo mým cílem zjistit, jak jsou obyvatelé s veřejným prostorem v obci spokojeni a jaké jsou jejich potřeby a přání, aby se veřejný prostor mohl lépe přizpůsobit jejich nárokům.

Vlastní výzkum zaměřený na veřejný prostor v obci Zbůch přinesl mnoho užitečných informací. Výsledky dotazníkového šetření ukázaly, že většina obyvatel je s aktuálním stavem veřejných prostorů obce spokojena, ale zároveň existují oblasti, které by mohli být vylepšeny. Většina obyvatel se například shoduje na tom, že by bylo žádoucí mít více odpočinkových míst a více sportovních ploch.

Z výsledků výzkumu také vyplývá, že se v obci dle obyvatel pořádá dostatek kulturních akcí, většina se však koná ve venkovních veřejných prostorech, jelikož chybí kvalitní vnitřní veřejné prostory, zejména kulturní dům. Bezpečnost v obci je pro obyvatele také důležitým faktorem a ocenili by, kdyby veřejné prostory byly více osvětlené, což by mohlo pocitu nebezpečí předejít.

Celkově lze říci, že výzkum poskytl cenné informace, které mohou pomoci vedení obce při plánování investic do veřejného prostoru. Získaná data by mohla být využita k vytvoření plánu rozvoje veřejných prostorů v obci Zbůch, který by lépe odpovídal potřebám a přáním obyvatel obce.

## ZÁVĚR

V bakalářské práci jsem se nejprve zaměřila na veřejný prostor v jeho obecné rovině a následně na veřejný prostor v kontextu obce. V první kapitole jsem definovala veřejný prostor, popsala jeho typy, členění z hlediska vlastnictví, historický vývoj, platnou právní úpravu, nároky uživatelů a venkovní aktivity.

Jelikož se moje práce zaměřovala především na veřejný prostor v rámci obce, v dalších kapitolách jsem se snažila přiblížit související pojmy jako venkov, obec a obyvatelstvo.

Především obyvatelstvo má na veřejné prostory v obci zásadní vliv, neboť právě obyvatelé využívají veřejné prostory pro své účely, jako jsou setkávání se s přáteli, procházky nebo sportování. Je proto důležité, aby byly veřejné prostory v obci co nejlépe navrženy, jelikož mohou podpořit společenskou interakci, zlepšit bezpečnost, pohodlí obyvatel a dokonce ovlivnit i ekonomický růst obce.

V praktické části jsem se zaměřila na konkrétní obec Zbůch, kde jsem prostřednictvím dotazníkového šetření zjišťovala, jak jsou obyvatelé s veřejným prostorem v obci spokojeni a jaké změny by si přáli. Z výsledků šetření vyplynulo, že existují některé nedostatky v určitých oblastech, které by měly být adresovány a řešeny.

Vzhledem k tomu, že veřejný prostor je společným prostorem pro všechny obyvatele, je důležité, aby vyhovoval co nejvíce lidem a podporoval kvalitu života v daném místě. Úspěšný rozvoj veřejného prostoru v obci vyžaduje zapojení a spolupráci co nejvíce obyvatelstva, které může například podávat návrhy na vylepšení veřejného prostoru nebo se může podílet na rozhodování o jeho využití.

V závěru této bakalářské práce lze konstatovat, že veřejný prostor představuje neoddelitelnou součást obce a jeho kvalita ovlivňuje nejen celkový vzhled obce, ale zejména samotné uživatele.

## **Resumé**

In my bachelor thesis I first focused on public space in its general level and then on public space in the context of the village. In the first chapter I defined public space, described its types, its subdivision in terms of ownership, its historical development, the current legislation, users' demands and outdoor activities.

Since my work focused primarily on public space within the village, in the following chapters I tried to introduce related concepts such as countryside, village and population.

Mainly the population has a major influence on the public spaces in the village, because it is the residents who use the public spaces for their purposes, such as meeting friends, walking or playing sports. It is therefore important that there be public spaces best designed in the village as they can improve social interaction, safety, the comfort of residents and even influence the economic growth of the village.

In the practical part I focused on the specific village of Zbûch, where I investigated through a questionnaire how satisfied residents are with the public space in the village and what changes they would like. The results of the investigation revealed that there are some shortcomings in certain areas that should be addressed and addressed.

As public space is a shared space for all residents, it is important that it accommodates as many people as possible and supports the quality of life in a given place. The successful development of public space in the village thus requires engagement and the cooperation of as many of the population as possible who may for example make suggestions to improve the public space or may be involved in the decision to use it.

At the end of this bachelor thesis, it can be concluded that public space is an inseparable part of the village and its quality affects not only the overall appearance of the community, but especially the users themselves.



# SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

## Knižní zdroje

BINEK, Jan. *Venkovský prostor a jeho oživení*. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 978-80-86251-22-6.

ČABLOVÁ, Markéta. *Prostory: průvodce tvorbou a obnovou veřejných prostranství*. Brno: Partnerství, 2013. ISBN 978-80-904918-6-1.

DURDÍK, Petr. *Veřejný prostor, prostranství a územní plánování: Sborník z konference AUÚP, Znojmo 21.–22. 11. 2013*. Brno: Ústav územního rozvoje 2013, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2013, Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR 2013, 2013. ISBN 978-80-87318-27-0.

GEHL, Jan. *Města pro lidi*. Brno: Partnerství, 2012. ISBN 978-80-260-2080-6.

GEHL, Jan. *Život mezi budovami: užívání veřejných prostranství*. Brno: Nadace Partnerství, 2000. ISBN 80-85834-79-0.

KALNÝ, Miroslav. *Soukromý zájem ve veřejném prostoru*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2017. ISBN 978-80-261-0707-1.

MAJEROVÁ, Věra, HEROVÁ, Irena. *Český venkov 2008: proměny venkova*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2009. ISBN 978-80-213-1911-0.

MELKOVÁ, Pavla. *Manuál tvorby veřejných prostranství hlavního města Prahy*. Praha: Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy, 2014. ISBN 978-80-87931-09-7.

## Internetové zdroje

*Architektonická studie „Parku u návesního rybníka“ ve Zbůchu* - Oficiální stránky obce Zbůch. *Obec Zbůch - Oficiální stránky obce Zbůch* [online]. 2023 [cit. 15.03.2023]. Dostupné z: <https://www.zbuch.cz/projekty-obce/architektonicka-studie-parku-u-navesniho-rybnika-ve-zbuchu-1101cs.html>

*Architektonická studie Retail parku Zbůch v lokalitě U Šachty* - Oficiální stránky obce Zbůch. *Obec Zbůch - Oficiální stránky obce Zbůch* [online]. 2023 [cit. 15.03.2023]. Dostupné z: <https://www.zbuch.cz/projekty-obce/architektonicka-studie-retail-parku-zbuch-v-lokalite-u-sachty-1102cs.html>

*Bydlení za plotem aneb gated community* | ČeskéNoviny.cz. *České noviny* | ČeskéNoviny.cz [online]. [cit. 14.03.2023]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/bydleni-za-plotem-aneb-gated-community/393246>

FIALOVÁ, Ludmila, NEŠPOR, Zdeněk R., ed. 2017. *Sociologická encyklopedie*. [online]. Strategie AV21 Akademie věd ČR. Poslední editace 8. 8. 2022 Praha: Sociologický ústav AV ČR [cit. 14.03.2023]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Obec>

HAINC. Jiří, a kol. *Metodika plánování veřejných prostranství malých obcí* [online]. České vysoké učení technické v Praze, 2021, str. 5 [cit. 14.03.2023]. ISBN 978-80-01-06818-2. Dostupné z: <http://www.atraktivniobec.cz/>

*Historie obce* - Oficiální stránky obce Zbůch. *Obec Zbůch - Oficiální stránky obce Zbůch* [online]. 2023 [cit. 15.03.2023]. Dostupné z: <https://www.zbuch.cz/nase-obec/historie-obce/>

HUDEČKOVÁ, Helena, NEŠPOR, Zdeněk R., ed. 2017. *Sociologická encyklopedie*. [online]. Strategie AV21 Akademie věd ČR. Poslední editace 8. 8. 2022 Praha: Sociologický ústav AV ČR [cit. 14.03.2023]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Venkov>

*Kam se poděl život ve veřejném prostoru?* - Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 14.03.2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/kam-se-podel-zivot-ve-verejnem-prostoru.aspx>

*Metodika plánování veřejných prostranství malých obcí*. | Svaz měst a obcí České republiky [online]. Svaz měst a obcí České republiky [cit. 14.03.2023]. Dostupné z: <https://www.smocr.cz/cs/cinnost/udrzitelny-rozvoj/a/metodika-planovani-verejnych-prostranstvi-malych-obci>.

*Parkoviště na Náměstí, Zbůch* - Oficiální stránky obce Zbůch. *Obec Zbůch - Oficiální stránky obce Zbůch* [online]. 2023 [cit. 15.03.2023]. Dostupné z: <https://www.zbuch.cz/projekty-obce/parkoviste-na-namesti-zbuch-1094cs.html>

PERLÍN, Radim, 2008. *Venkov, typologie venkovského prostoru* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 14.03.2023]. Dostupné z: [www.mvcr.cz/soubor/perlin-pdf](http://www.mvcr.cz/soubor/perlin-pdf)

Petrik a Smetanová: *Dobře fungující veřejný prostor pro děti ocení i dospělí* | ASB Portal. ASB-portal.cz | odborný portál | architektura, stavebnictví, byznys [online]. Jaga Media, s.r.o. Všechna práva vyhrazena. [cit. 14.03.2023]. Dostupné z: <https://www.asb-portal.cz/aktualne/nazory-a-rozhovory/petrik-a-smetanova-dobre-fungujici-verejny-prostor-pro-deti-oceni-i-dospeli>

*Revitalizace návesního rybníka, Zbůch* - Oficiální stránky obce Zbůch. *Obec Zbůch - Oficiální stránky obce Zbůch* [online]. 2023 [cit. 15.03.2023]. Dostupné z: <https://www.zbuch.cz/projekty-obce/revitalizace-navesniho-rybnika-zbuch-1095cs.html>

*Strategický rozvojový dokument obce* - Oficiální stránky obce Zbůch. *Obec Zbůch - Oficiální stránky obce Zbůch* [online]. 2023 [cit. 20.03.2023]. Dostupné z: <https://www.zbuch.cz/nase-obec/strategicky-rozvojovy-dokument-obce/>

ŠÍMOVÁ, Jana. *Veřejný prostor v obcích*. In: *XVIII. Vědecká konference doktorandů: sborník textů* [online]. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta architektury, 2014, s. 153-159 [cit. 14.03.2023]. ISBN 978-80-214-4994-7. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/11012/51944>

*Územní studie sportovně rekreačního areálu v obci Zbůch* - Oficiální stránky obce Zbůch. *Obec Zbůch - Oficiální stránky obce Zbůch* [online]. 2023 [cit. 15.03.2023]. Dostupné z: <https://www.zbuch.cz/projekty-obce/uzemni-studie-sportovne-rekreacniho-arealu-v-obci-zbuch-1097cs.html>

*Veřejné hřiště* - Oficiální stránky obce Zbůch. *Obec Zbůch - Oficiální stránky obce Zbůch* [online]. 2023 [cit. 15.03.2023]. Dostupné z: <https://www.zbuch.cz/projekty-obce/verejne-hriste-1093cs.html>

*Veřejný prostor/Veřejný prostor* - Proměny pro města. *Proměny pro města | Jak proměnit park či veřejný prostor* [online]. Nadace Proměny Karla Komárka [cit. 14.03.2023]. Dostupné z: <https://www.promenypromesta.cz/cz/verejny-prostor/verejny-prostor.html>

## **Právní předpisy a judikatura**

vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území

zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích

zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

## SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

apod. – a podobně

atd. – a tak dále

č. – číslo

km – kilometr

např. – například

r. – rok

Sb. – sbírky

tj. – to jest

tzv. – takzvaný

# SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 Dotazník

## Dotazník

### Veřejný prostor v obci Zbůch

Dobrý den, jsem studentkou třetího ročníku fakulty právnické Západočeské univerzity v Plzni. Tento dotazník bude nedílnou součástí praktické části mé bakalářské práce, která se zabývá veřejným prostorem. Moc Vás proto tedy žádám o vyplnění tohoto krátkého dotazníku.

1. Jaké je Vaše pohlaví
  - Žena
  - Muž
2. Do jaké věkové kategorie spadáte?
  - Do 18 let
  - 19 – 35 let
  - 36 – 55 let
  - 56 let a více
3. Jste spokojený/á s aktuálním stavem veřejných prostorů v obci Zbůch?
  - Naprosto spokojen/á
  - Ano, ale mohlo by to být lepší
  - Nejsem spokojen/á
4. K čemu nejraději využíváte veřejné prostory v obci?
  - Procházky
  - Sportování
  - Relaxace – sezení
  - Setkávání se s přáteli
  - Jiná
5. Uskutečňuje se v obci Zbůch podle Vás dostatek kulturních akcí?
  - Ano
  - Ano, ale mohlo by jich být více
  - Spíše ne
  - Vůbec ne
6. Nachází se podle Vás v obci dostatek míst k odpočinku?
  - Ano

- Ano, ale mohlo by jich být více
  - Spíše ne
  - Vůbec ne
7. Myslíte si, že se v obci nachází dostatek ploch ke sportovním účelům?
- Ano
  - Ano, ale mohlo by jich být více
  - Spíše ne
  - Vůbec ne
8. Nachází se podle Vás ve veřejných prostorech obce dostatek zeleně?
- Ano
  - Ano, ale ne moc
  - Vůbec ne
9. Je podle Vás na veřejných místech v obci dostatek osvětlení?
- Ano
  - Spíše ne
  - Vůbec ne
10. Cítíte se ve veřejných prostorech v obci bezpečně?
- Ano, cítím se bezpečně
  - Občas se necítím bezpečně
  - Vůbec se necítím bezpečně
11. Chtěli byste se podílet na navrhování veřejného prostoru v obci?
- Ano
  - Spíše ne
  - Vůbec ne
12. Existuje něco, co byste chtěli změnit na veřejných prostorech v obci?
13. Jaký veřejný prostor byste v obci uvítali?